

Taxa postală
plătita în num
No. 30523/1934

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
C/Baron

10. Telefon: 18-60. Előfizetés:
Havonta 110, negyedévre 32,
évre 600, egészévre 1200 lej.
félévre: Havonta 2, negyedévre
félévre 12, egészévre 20 dollár.

Hirdetések díjszabása szerint.
"UJ KELET" a transilvaniai és
bánáti zsidóság egyetlen napilapja.
Cikkeink utányomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszerekesztő: Dr. Mar-
ton Ernő, Re-
dactor responsabil-Felelős szerkesztő:
Jámber Ferenc. Admistrativ
delegat si girant responsabil-Felelős
igazgató: Schwartz Endre. Proprietar-
tulajdonos: Fraternitas S. A. R.
de Editură. Registrul publicatiilor
periodice No. 43, Dos. 389, 1933.
Tribunalul Cluj, Secția III.

Vasárnap, szeptember 10.
1939—5699. Elul 25.
XXII. évfolyam, 205. szám.

Varsó még a lengyelek kezén van

A francia hadsereg benyomult a Siegfried-erődítmenyek első vonalába

A német távirati iroda álhire volt Varsó bevételéről. Német területen folyik a harc a nyugati hadszíntéren. A lengyelek elkéseredetten készülnek Varsó védelmére. Részleges mozgósítás Törökországban. Weygand tábornok Ankarában

Szigoru ellenörzés alá vették az angolok a tengeri hajózást

Cluj-Kolozsvár, szeptember 9. Pénteken este, romániai időszámítás szerint 8 órakor a német rádióállomások azt a hírt kiirtölték világgá, hogy a német hadsereg páncélos osztagai bevonultak a lengyel fővárosba. Ezt a hírt egy negyedórával később a német távirati iroda a DNB közleménye is megerősítette. A lesújtó hírt követően a varsói rádió, amely este nyolc órakor még repülőtámadás ellen riadót jelzett, elhallgatott és 10 óráig néma maradt. Tíz óra után azonban a varsói rádió ismét lengyel nyelven kezdett doigozni és a város lengyel katonai parancsnokságának védelmi utasításait sugározta ki. Ezzel szemben Varsó II. állomása szakadatlanul dolgozott. Ugyanakkor a lodzi rádióállomás Chopin világhírű lengyel indulóját játszta, majd bátorító és lelkesítő felhívások következtek az ország lakosságához. Az angol és francia hírszolgálati irodák éjjeli jelentései, valamint a lengyel távirati iroda jelentése már határozottan cáfolták a lengyel főváros eleseténét hírt, amelyet a szombat reggeli német lapok még öles címek alatt hangoztattak.

pen akkor olvasta fel a lengyel főváros lakossága részére kiadott tájékoztató közleményt, amikor a távolbői felhangzott a vészsziréna hangja. A bemozdó ekkor meg szakította a felolvasást és jelentette, hogy ellenséges repülőgépek közelednek.

Starzinszky, Varsó főpolgármestere ugyancsak pénteken este rádióbeszédet int-

tézt a lengyel főváros lakosságához. Starzinszky felhívta a lengyel polgárokat, hogy ássanak lövészárkokat, építsenek barrikádokat és készüljenek fel a lengyel főváros védelmére. Ezzel egyidejűleg a főpolgármester értesítette a lakosságot, hogy a kormány az egyik biztosabb központba tette át székhelyét.

csoportosítását és azon jelentős számú egységek felvonulását, amelyeket eddig tartalékban tartott a legfőbb lengyel parancsnokság. Azok a haderők, amelyek Posenben eddig megtartották pozíciójukat, megteszik a visszavonulást, hogy kikerüljenek a két motorizált német oszlop szorítójából, amelyek Varsó felé nyomulnak elő, az egyik délszaki irányban a Pilica folyó mentén, a másik északnyugati-északi irányban a Vra folyó mentén, a Visztulától északra. A poseni csapatok lassan ürítik ki a terepet, a közlekedési utakat elpusztítva. A lengyel csapatok visszavonulása rendben folyik, bár szakadatlan légitámadásoknak vannak kitéve. A német repülők bombázásai által elpusztított hidakat azonnal másokkal pótolták. A lengyel utászok elismerten kiváló munkát végeztek. A lengyel csapatok zöme, az úgynevezett kétfolyó-fronton csoportosul át, Varsótól északra és délre. Ez a jelentős lengyel csapatmozdulat az első vonalban levő elkéseredett védekezők közepette megy végbe, amelyek lépésről lépésre engedik át a terepet. Elkéseredett harcok folynak Lodz vidékén, a fővárostól délnyugati irányban, 80 kilométernyi távolságra.

A bukaresti lengyel követség cáfolata

BUCURESTI, szeptember 9. (Rador). A bukaresti lengyel nagykövetség közli, hogy a pénteki nap folyamán több német rádióállomás, főleg pedig Breslau, különböző lengyel adók hullámhosszán mindenféle, a tényeknek megnevelő híreket, mint például Varsó, Lodz, stb. elfoglalását terjesztett. A lengyel nagykövetség formálisan cáfolja ezeket a híreket.

Varsó, szeptember 9. (Pat). Különböző német rádióállomások pénteken lengyel rádióállomások hullámhosszán lengyel és francia nyelven híreket közöltek olyképpen tüntetve fel, mintha azok lengyel forrásból származnának. Ezen adások folyamán az angol kormány tagjait és különböző személyiségeket támadták.

Varsó, szeptember 9. A Pat távirati ügynökség jelentése szerint délután fél 6 órakor elkéseredett harcok folytak Varsó külvárosában az elbarrikádózott védőőrség és a német csapatok között. A harc kimeneteléről még nem adtak jelentést.

Lodz elfoglalását ígéri a németek

Berlin, szeptember 9. A DNB a német főhadiszállás következő jelentését közli: A megvert lengyel csapatok visszavonulása folytatódott a tegnapi nap folyamán az összes frontokon. A német csapatok előérsei Varsó és Sandomiers közelében utolérték az ellenség háttvédő csapatainak elérték több helyen a Visztulát és tegnap délután délnyugat felől behatoltak a lengyel fővárosba. Közép-Lengyelországban Visztoktól keletre, több harc után, területet nyertünk, gépesített osztagaink pedig elérték Rzeszovot. Sandomiers-től keletre előrenyomultunk a Visztula partján, Lublin irányában. Lodzot oldalról támadó csapataink még a mai nap folyamán elfoglalják. Csapataink, amelyek ebben a körzetben harcolnak, üldözik a harc nélkül visszavonuló ellenséget. Posen tartományának elfoglalása tervszerűen halad előre. Varsótól északkeletre az ellenséget a Bugon túlra szorítottuk vissza, Visztoktól keletre. Légi haderőnk egész napon át működött és több támadást intézett a vasutvonalak ellen.

A lengyel hadsereg, néhány repülőgép kivételével, amely megjelent a Sandomiers és Varsó közötti Visztula híd fölött, teljesen inaktív volt. A nyugati fronton két francia repülőgépet lőttünk le, amelyek német terület fölött repültek.

A német hadijelentések

Berlin, szeptember 9. (Rador). DNB: A legfőbb hadvezetőség közleménye szerint a német csapatok Sandomierz közelében (Dél-Lengyelország) elérték a Visztulát és Varsótól délkeletre eljutottak Gora Kalwaria hely-

ségig. A Kárpátoktól északra előnyomuló német csapatok szombaton reggel elfoglalták Rzeszow községet és folytatják előnyomulásukat Jaroslav irányában. Lengyelország eddig elvesztette legfontosabb hadianyaggyárát, főleg pedig a kielcei üzemeket. A német csapatok már csütörtökön reggel elérték az úgynevezett északnyugati iparvidéket, ahol a varsóiakon kívül a legfontosabb lengyel fegyvergyárak vannak. Brombergben nem létezik többé a nagy kábelgyár és a két gépgyár és Graudenzben nem működik a nagy kaucuküzem.

Lisztjegy Németországban

Berlin, szeptember 9. (Rador). DNB: A liszt mindenemű pazarlásának és a visszaélések megakadályozására a birodalmi gazdasági minisztérium rendeletet adott ki, hogy mátló fogva a rozs- és búzaliszt csupán fogyasztási könyvecskék alapján szolgáltatható ki.

A lengyel hadsereg átcsoportosít

Párizs, szeptember 9. A francia Havas-ügynökség jelenti: A lengyel fronton, amely a Visztulától északra Torntól egészen Rozanig terjed, harcok vannak folyamatban, amelyek lehetővé teszik a lengyel csapatok át-

Francia sikerek a Siegfried-vonalon

Párizs, szeptember 9. (Rador). A legfőbb nemzetvédelmi tanács ma délelőtt az Elyseé-palotában Lebrun elnöklete alatt rendkívüli ülést tartott.

A francia főhadiszállás jelentései

Párizs, szeptember 9. (Rador). A francia vezérkar 9-es számú jelentése: „Az éjszaka folyamán szárazföldi csapataink előérsei tevékenykedtek. A Forbach-tól nyugatra levő warndi nagy erdőség nagyrésztben kezeink között van. Az elfoglalt területen számos rombolás történt és mindenféle csapda van felállítva. Légi haderőnk tevékenysége összhangban áll szárazföldi hadműveleteinkkel.

A francia főhadiszállás 10-ik számú közleménye: Csapataink helyi előnyomulásai sikerrel folynak. Az ellenség a visszavonulás útján megsemmisített kisebb katonai erődöket. Csapataink elérték a német aknamezőket. Légi haderőnk repülőinek felderítő szolgálata a szárazföld és a tenger felett rendkívül élénk tevékenységet fejt ki. A légi rajok szoros kapcsolatot tartanak fenn az angol flottával és biztosítják a csapatszállítások zavartalan lebonyolítását.

Luxemburg, szeptember 9. (Rador). Szombat reggel óta puska- és gépfegyver és távoli ágyútűz hallani német területen.

Ha Varsó mégis elesne...

A Le Journal a következőket írja: „Lehetőség, hogy a németek beveszik Varsót. Ez igen súlyos megpróbáltatást jelentene a lengyelek számára és ugyanakkor mélyen megindítaná a francia nép szívét is. Azonban ennek a ténynek nem volna különösebb jelentősége sem stratégiai, sem politikai szempontból. A lengyel kormányt átkötötték Lublinba. A lengyel hadsereg pedig, amely sokkal kisebb fronton tudná koncentrálni erőit, hatásosan tudná utját állni a további német előnyomulásnak.

Mi történik a nyugati fronton

Párizs, szeptember 9. (Rador). Havas: A vezérkar által pénteken este kiadott közlemény, amely szokás szerint néhány rövid mondatban foglalta össze a Rajna és Moselle között pénteken megkezdett hadműveletek lényegét — megerősíti, hogy a francia csapatok folytatják ezeltől négy nappal megkezdett előnyomulásukat.

Maga a közlemény szűkszavú szövege, összehasonlítva az előbbiekkkel, rámutat arra, hogy a Maginot-vonalból kiindult francia előnyomulással még nem tudtak megbirkózni a Németország beisejéből sürgősen hozott erősítések, a határmenti vasbetonerődítmények önműködő fegyvereinek felhasználása ellenére sem. A francia előnyomás elég jelentékeny volt ahhoz, hogy az ellenség kénytelen legyen több hidat és alagutat elpusztítani, továbbá aknamezőket lealcázni, hogy a támadásokat harcikocsikkal próbálja meg feltartóztatni. Egyébként lehetetlen pontosan meghatározni, milyen helységeket vagy állásokat hódítottak meg. A francia-német határ rendkívül kanyargó és változatos terepet nyújt a Lauter torkolatától a Saar és Bliès folyók egyesüléséig terjedő szakaszon. A hadműveletek első napjait ezeknek az állásoknak bevételre foglalta le, amivel egyidejűleg

(Folytatása a 7-ik oldalon.)

Az eseményekről az alábbi távirati tudósítások számolnak be:

Berlin, szeptember 9. (Rador.) A szombat reggeli német lapok közlik, hogy az első német különítmények pénteken délután egy negyed 6 órakor hatoltak be Varsóba. A lapok a lengyelek által Brombergben elkövetett kegyetlenkedésekkel foglalkoznak és hangoztatják, hogy az odaérkezett külföldi újságírók is megerősítik a kegyetlenkedések tényét.

Péntek este a varsói rádióban

Varsó, szeptember 9. (Rador.) A PAT ügynökség hivatalosan cáfolja Varsónak a német csapatok által való megszállását. A varsói rádióállomás mikrofonja előtt pénteken este 10 órakor felolvasták a főváros védelmi parancsnokának napiparancsát. Lipinski főhadnagy, miután beolvasta a napiparancsot a főváros védelmének fontosságát hangoztatta: Varsót az utolsó katonáig védeni kell. A főváros lakosainak segíteniük kell a csapatokat, nyugalom az ónuralom és hidegvér bizonyítékát szolgáltatva. Mindenkinek helyén kell maradnia, amikor a főváros védelme kezdetét veszi. Varsó lakóinak alkalma van bizonyítaniuk hazafiaságukat. A lengyel katonának bátran és lendületesen kell harcolnia a lakosság többi részének támogatásával. E nehéz órákban mindenki jelszava ez kell, hogy legyen: Elég volt! További előnyomulást nem tűrünk el! A védelmi parancsnokság utasításait mindenben követni kell.

London, szeptember 9. (Rador.) A Reuter távirati ügynökség jelentése szerint tegnap este öt pecceol 8 óra előtt még hallani lehetett a varsói rádióban a riadó szirénák hangját és a gépfegyvertűzet. A varsói helyőrség katonai parancsnoka ép-

Péntek este Varsóban 1939 szeptember elején...

Ch. B. kezdőbetűkkel jelezem csak lengyelországi zsidó ismerősöm nevét, akinek közérdeklődésre számot tartó irását ma hozta a posta.

Irászatlanom gyakori vendégek a világ négy sarkáról érkező levelek, a színes bélyegek és egzotikus pecsétek idegen földrészek üdvözlését hozzák el számomra s íróik hol pontos és kimerítő adatokat küldenek valamelyik munkámhoz, vagy rádióelőadásomhoz, hol pedig a világlapok egyikében-másikában megjelent cikkem távoli visszhangja felel bennük. Békén pihennek el a fiókjaim mélyén a Monróviából jött boríték mellett az ausztráliai és japáni levelek és az amerikai, vagy angol újságkivágások vigan ölelkeznek német és spanyol szaklapokkal. Nem ritkán elgondolkozva forgatom őket s ilyenkor a rohanó idők és egymással marakodó eszmearamlatok forró homloku krónikása egy-egy röpke percre odaképzeli magát a kéklő óceánok selymes-homokos partjára, boldog országokba, ahová ma már csak álmainak lepkeszárnyán juthat el.

A mai levélsomagból nemcsak nagy időszerecsé, de írójának a mi lelkünk fájdalmas rezdüléseivel rokonhangja és mondani valóinak érdekessége folytán is a varsói levél kapta meg a figyelmet. Azt hiszem, az Uj Kelet olvasótáborra is hasonló véleményekkel lesz. Ch. B. beszámolójának nyilvánosságra hozható részletei egyébként itt következnek:

— Az első izgalmas péntek estéről küldök Önnek a részleteiben talán kissé kidolgozatlan és nyers pillanatfelvételeit, amikor 1920 óta megint léghárító ütegek vészjósló ugatásán, riasztó szirénák bögésén, ellenséges gépmadarak idegkremenő motorzugán és hol itt, hol ott tempán robbanó légbombák dörrenésén át szállhat csak fel az örökkévalóhoz a Szombatot áldó imádságunk. Tudom, hogy Ön nem vár tölem hadijelentést pontos számadatokkal, ez a vezérkarok, a katonák dolga. Mi mindennapi gondjaink-bajaink és nyomorúságok, egyéni életünk szűk szemüvegén át csupán a hozzánk legközelebb eső, apró mozaik-kockáját látjuk ennek a ma megindult, nagy mérközésnek, azt sem tudjuk még, miért van ez és hová fog vezetni, csak azt tudjuk, hogy nem is álmodott szenvedések időszakára ébredtünk reggel és remegünk szeretetünkért.

A tegnapi általános mozgósításkor én is beöltöztem. Ma még itthon vagyok, de mi lesz holnap? A város, ez a máskor oly nyugtató életű Varsó olyan, mintha megbolondult volna. Eltűntek a fiatalok és csak katonai járművek száguldanak mindenütt. Az emberek még nem oszadtak fel teljesen a váratlanul rájuk tört események kábulatából. Kerekre nyílt, csodálkozó tekintettel néznek egymásra és kapkodnak. Nekem sincs halvány fogalmam se, mit csináljak a családommal. Az utolsó percig biztunk mindannyian, hogy nem lesz, mert nem is lehet háború, sőt — ha egészen őszinte akarnék lenni, megirhatnám, — még most is azt hiszem, hogy csak álmomod mintezt s rövidesen mosolyogva felébredek s — nincs semmi baj.

Az üzletek és irodák reggel mind kinyitottak. Az ég alacsonyan uszó, szürke fellegekkel fedett s amikor utamon áthaladtam a külvároson, hogy furcsa, kézelmetlen érzéssel belépjek a kaszárnya kapuján, semmi rendkívül sem tapasztaltam. A zsidónegyed évszázados, sötét, dohos-szagu kapualjában és egy-egy külön városnak is beillő, bolthajtásos árkádokkal körülvett udvarain épp úgy folyt az élet, mint máskor. Battus, zsákos zsidók fordultak ki az uccára a mindennapi falatot felhajtani, szeszini káftanokban és a szemekben a megsokott ó-testamentumi befelőlés csillámlott. Felettük — úgy látszott, — nyomtalanul süvöltött el az utolsó emberöltő világokatrengető viharos-rozta és az új kavardást is át fogják talán vészlni, mert az ő vágyaik nem erről a világról valók.

A rádió hírei már alaposan megrázták a lelkemet. A szokatlanul nyugtató kaszárnya-udvaron felnéztem a szürke felhős égre: nem látszott valószínűnek, hogy már ma légitámadást kapunk. Ezt a jámbor hiedelmemet nemcsak abból merítettem, hogy az alacsonyan uszó felhők bizonyos mértékben akadályozzák ezt, hanem valahogy elképzelhetetlennek tartottam, hogy ebből a nedvesen derengő szürkéségből egyszerre halálhozó vasszörnyek bukkanjanak ki, amelyek hozzá és robbanó bombákkal tegyenek mindent tönkre, amit egy törekvő nép alkotott.

Es mégis. Mintha az, akinek parancsából ez a legújabb megpróbáltatás reánk szakadt, szeretné az ilyen látszólagos képtelenségeket. A századiroda előtt ödögtem, mert pillanatnyilag egyéb dolgom nem volt, amikor fel-

bődültek a légyveszélyt jelző szirénák. Előbb messziről rikoltott fel egy-egy sikoltás, majd a felkorbácsoló hangorkánba több és több kapcsolódott bele és végül még a falak is remegtek a dobhártya-repesztő lármától. Félreverték a harangokat. Lerohantunk az előkészített óvóhelyekre s míg az udvaron végigfutottunk, a kapun kirobogó szerelvények láráján és csörömpölésén keresztül már füleinkbe hatoltak a távoli dörrenések. Elessel löttek. Motorzugással telt meg a levegő.

Légitámadás! Először azt hittük, hogy csak gyakorlati, de csakhamar kiderült, hogy egészen komoly a csalog. A németek siettek nagyra.

Mire dőben kiléptem az uccára, már minden megint a régi, megszokott képet mutat. Kíváncsian forgattam a fejemet jobbra és balra, de semmi nyomát sem láttam a nemrég lezajlott légbombázásnak. A forgalom nagyon megcsappant. De azért mindenki sietett pillanatnyi dolga után. A Pilsudszky-téren találkoztam egy ismerőssel, akitől megtudtam, hogy léghárító ütegeink derekasan dolgoztak, az ellenséges gépek nagy magasságban voltak kénytelenek maradni s így egyre-másra ledobott bombáik csak a város szélén okoztak lényegtelen kárt.

Es amikor eljött a Szombat beköszöntője, és is elfoglaltam rendes helyemet a nagy zsinagógában, mint más akadémkor. A rendkívüli idők ellenére — vagy talán épp ezért? — minden talpalatnyi hely megtelt. Olyanokat is láttam átszellemülve imáikba mélyedni, akiket azelőtt vallástalanoknak ismertek és be sem tették lábukat a templomba. Pedig ma nem volt minden veszély nélküli való ennyi embernek ilyen aránylag szűk helyen összeszűföldni. A fiatalabb férfiak legtöbbször katonaruhában jöttek el. Beszédessé pillantásokkal köszöntötték egymást az ismerősök.

Mindenki tudta, hogy Varsó sokat szen-

vedett hitközsége számára talán még az eddigieknél is súlyosabb megpróbáltatásokat tartogat a közeljövő. De azért ijedség nem látszott az arcokon, talán csak valami zavar és nagyon nagy elszántság.

Az előimádkozó a kezébe vette a serleget. Egyszerre csak azok, akik legközelebb voltak a bejárathoz, felemelték a fejüket. Ahogy ezt tették, mozdulatukban volt valami, ami a vészszimatoló paripa megtorpanására emlékeztetett. Suttogás és ebben az áhitatos órában merően szokatlan moraj hullámzott végig a gyülekezeten. Mind többen és többen vették el tekintetüket a szent áldást recitáló kántorról.

Most már én is hallottam: a vész jelző szirénák bögték odakint. Mindegy. Keményen összeszorítottam az ajkaimat, nem mozdulok. Ránéztem a szomszédokra, hetvenes éves bácsi volt, ismertem, rajta is ugyanezt a konok elhatározást láttam. Az istentisztelet tovább folyt. A templomszorga halálspad arcal sürgött-forgott. Észrevétlenül akarta csinálni, de nem egészen sikerült, amikor a jelenlévő gyerekeket egyenként, majd kettesével-hármasával kikisérte. A karzaton is mozgolódás támadt.

Igen, az asszonyok...

A szirénák sivatottak.

Az ének szűnt.

Távolsági dörrenések rázták az üvegablakokat: péntek este Varsóban, 1939. szeptember elsőjén...

...A város a hulló esti szürkületben a Nowogrodztán mentőautók hosszú sorát láttam elsiklani. Tele voltak sebesültekkel. A bérpaloták ablakaiban kíváncsian nyujtogatták a nyakukat az ég felé, ahonnan az imént még vasszörnyek gyilkos bombákat szórtak a városra...

Mire jó ez az öldöklés, pusztítás? Mi, porzsenyi egyének nem bírjuk belátni ennek a szültségségét. Csak érezzük, hogy a ma mindenható politikája fojtogató óriáskigyóként csavarodik a nyakunkra.

Lihogva, átzsáadvá érek haza. Hála az Örökkévalónak, nincs semmi baj. Szeretteim még értem aggódtak. Ellenhatásként lerogyok, táncolnak az idegeim. Mindenkit kiküldök a szobából, mert előtűnik mégse akarok — sirva fakadni. Légy velünk Izrael Istene!

Rác György

Ovits Ernő kalandos utja a „Los-Perlos“ fedélzetén Mangaliától Mikveh-Iszraelig

„Menekült“ tragédiák a tengeren

Bucuresti, szeptember 9. Sokan megígérték az átutazó menekültek közül, hogy mihelyt Erebe érnek, irni fognak. Most érkezett meg az első levél attól, akitől a legkevésbé vártam. Ovits Ernő küldi, a tegnapi mentőautó utasát, akit hét éven keresztül, mint valami labdát, dobáltak egyik országból a másikba három ország határszéli hatóságai. Egyszer a Tiszába „fojtották“, máskor szuronyal átszúrták a karját, csendőrgolyók között bujkált a kukoricásban és a buzatáblák sűrűjében, mint valami utonálló. Míg végül a constantai menedékházban töltött hat keserves hónap után... elindult.

Mikveh-Iszraeli levél

Mikveh-Iszraelből írja a levelet:

Kedves Szerkesztő ur,
Pont hat hónappal ezelőtt ígértem meg Klárral együtt, hogy irni fogunk. Sajnos, még csak én tudom beváltani ezt a régi ígéretet. Ezt is csak annak köszönhetem, hogy kimaradtam a szervezett transzportból s egy véletlen folytán, no meg a constantai hitközség jóvoltából, felkerültem egy hajóra. Különbözött még mindig Constantán lehetnék vagy talán a Rím hajótöröttje között az Égei tenger azon bizonyos lakatlan szigetén, amelyen Klárék az olaszok „vendégszeretét élvezik“.

De hiszen ön ismeri ennek a hajóégésnek a körülményeit és részleteit; bizonyos azt is hallotta, hogy a hajótöröttet teljesen meztelenül mentették ki a partra. Innen Palesztinából küldtek nekik ruhát és a beyruthi zsidóság gondoskodott élelmiszerekről.

A mi utunk nagyon jól sikerült. Engem egy lengyel transzporthoz csatoltak. Tizenkettőnként kiemelték éjnek idején a balcici táborból (azt hiszem, hogy a Czitrom-féle listán szerepeltünk) s a vak éjszakában, árkon-bokron keresztül, taxikon jutottunk el Mangaliába, bárkával a nyílt tengeren váró hajóhoz, a Los-Perloshoz, amelynek fedélzetén lengyel makkabisták százai vártak ránk.

Mondhatom izgalmas percek voltak, amíg nem kerültem a hajó fedélzetére, egy percig sem hittem abban, hogy sikerülni fog elhagyni a román partokat. Hét éven keresztül hányszor voltam én Constantán és külön-

böző hajók fedélzetén? De még mindig az utolsó pillanatban elkapottak, hogy újra a toloncházak borzasztó útjára küldjenek.

De ezuttal ott a sötét fedélzetén, a suttogva beszélő lengyel makkabisták között, úgy éreztem, már csak előre vezethet az út.

A hajó kapitánya becsapja a menekülteket

Most már megirhatom a részleteket is utamról, hogy már öt hete vagyunk itt s a helyzetünk is legalizálódott. Egy hét alatt is megtehettük volna az utat, de miután a hajóskapitánynak nem volt szerződése arra, hogy Palesztinába vigyen bennünket, behajóztott velünk egy török kikötőbe. Nem is tudom a nevét. Itt vártunk arra, hogy Palesztinából hajó jöjjön utánunk. Legalább is ezzel biztattott a kapitány, de mi nem nagyon hittünk a mesében.

Egy hét letelte után a kapitány kijelentette, hogy nem vár tovább, hanem mégis elindul Palesztina felé. Igen ám csak hogy mi hajnal tájban rájöttünk arra, hogy a kapitány ahelyett, hogy Palesztina felé hajózna, visszafelé irányította a hajót s hogy rövidesen a román vizekre érünk.

Összeesküvés

Számunkra élet-halál kérdése volt, hogy hová megyünk. Néhányan haditervet készítettek és este a legnagyobb titokban összejöttünk a matrózokat, azután a tisztet, meg a kapitányt és bezártuk őket a hajó ebédőjébe és a kabinokba.

Mi tizenketten, akik oly sok időt töltöttünk Constantán, már értettünk valamit a hajózáshoz — nem sokat —, de mégis nekiláttunk ahhoz, hogy visszafordítsuk a hajót. Különbösen a csehországi bajtársak bizonyultak ügyeseknek, pedig sohase utaztak még hajón. Az egyiknek közlülük a Morván volt kis motoros bárkája, ez lett a kormányos. Egy román chavér — aki állandóan együtt volt a matrózokkal, mert többen közlülük románul beszéltek — lett a kapitány s fenn a fedélzetén az irányítást meg a térképet tanulmányozta. Én is dolgoztam lenn a kázanoknál, én voltam a főfűtő.

De velünk volt az Isten, Izrael Istene és mutatja az utat. Igazán csoda volt, hogy

szerencsésen átjutottunk a Dardanellákon s hogy eitaláltuk a helyes irányt Erec felé, miközben a rögtönzött „kapitány“ és a komité éjjel-nappal tanulmányozták a térképet, meg az iránymutatót. A matrózokat nem mertük kiengedni, mert attól tartottunk, hogy jeleket adnak le s elfogják a hajónkat.

Angol hadihajó áll az útban

Végül is megérkezettünk a palesztinai vizekre, ahol három napig vártuk a kedvező alkalmat, hogy kiköthessünk. Mindenfélre jeleket adtunk le, de választ nem kaptunk. A negyedik napon elhatároztuk, hogy zátonyra futunk; lesz, ami lesz. Hát amit haladtunk a part irányába, a sötét éjszakában elöttünk lámpákkal, egy angol hadihajó jön velünk szembe. Talán nem vettek volna észre bennünket, ha a kabinjába zárt kapitánynak nem sikerül kieresztenie egy világító rakétát. Erre aztán a hadihajó megállásra kényszerített bennünket. Az angol tengerészek feljöttek a fedélzetre, kiszabadították a Los-Perlos kapitányát s a többieket és felszólítottak bennünket, hajózzunk csak be egész nyugodtan Hajfába, nem lesz bántódásunk. Ezzel elhagyták a fedélzetünket.

A Beth Olímában

Tulságosan sokat szenvedtünk, hogy elhagyjuk az angolok biztatását s ezért mi bizony a kiszabadított kapitány fenyegetőzése ellenére is neki akartunk menni a partnak, hogy zátonyra fussunk. Am az angol hadihajó a közelünkben volt s amikor észrevettük szándékunkat, elállták utunkat, feljöttek újra a fedélzetre s ők, az angolok vezették be a hajót Hajfába. Itt autóbuszokra tettek fel bennünket és egy ideiglenes táborba vittek, ahol négy napig folyt ellenünk a vizsgálat, fényképek, ujjlenyomat, stb. — az ötödik napon a híres Beth Olímába szállítottak, ahonnan különböző kolóniákra osztottak be mindannyiunkat. Én a mikveh-Iszraeli gazdasági iskolába kerültem huszadmagammal.

Egyelőre négy hónapig itt maradok s közben megtanulom a héber nyelvet. Az iskolának egyébként 500 növendéke és 200 munkása van. Négy hónap múlva fizetést is kapok, napi 21 milt és lakást. Tel-Aviv tiz percre van tőlünk s ha nem volna közben Jaffa, minden nap beszélhetnánk.

Tizenkét hajó próbál partot érni

Mondhatom, nagyon jó itt Palesztinában s én boldognak érzem magam. Szépen fogadtak bennünket. Hajfán minden menekültet ellátnak; kit ruhával, kit szerszámokkal, mindenki kap egy és fél fontot, néhány napi kártásra.

Apropos, a kapitányunkat elítélték egy évi börtönre, a matrózokat szabadságra helyezték, a hajó pedig a hajfai kikötőben maradt. Minket máris legalizáltak. A Szohnut meg is kapta már certifikátjainkat, amelyekkel most már a mi „hozzátartozóinkat“ hozzák majd az országba.

Allítólag jelen pillanatban (ezelőtt öt hetel. Szerk.) 12 hajó igyekszik „landolni“ (partot érni). Minden héten elfognak közülük egy-kettőt, de közben soknak sikerül még fényes nappal is kikötni. Négy száz ember a héten a telavivi strandon keresztül sportcsónakokon „landolt“. Egyet sem fogtak el közülük. S így megy ez állandóan, az egyik hajót elfogják, a másikat nem, de mind bejönnek az országba. Vannak akik még öt hónap tengeri ut után érkeznek meg és még sem vesztik el a bátorságukat és boldogok, hogy végül itt vannak, az anyaföldnek az ölen“.

Utóirat:
Augusztus 21.
Kedves H. ur,
Most hallom, hogy megérkezett a romániai transzport is. Köztük van a Klár barátom. Sajnos, egyelőre koncentrációs táborban várják a szabadulásukat. Ők is úgy akartak landolni, mint mi. Nekik sikerült ugyan zátonyra futniok, de elfogták őket a parton. Fődolog, hogy itt vannak az országban. Még ha börtönben is.

Várom a választát és üdvözlöm egy meleg salommal.
Ovits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Övits Ernő

Mit jelent Románia semlegessége

A semlegességi nyilatkozat „a jelenleg hadban álló felekre” szorítkozik. Az 1907 hágai semlegességi egyezmény intézkedései

Bucaresti, szeptember 9. Az Unversul legújabb számában I. Lugosianu írja „Semlegesség” cím alatt az alábbi cikket:

„Az udvari miniszter 58. számú közleménye történelmi tény marad. Ez tisztázza a mai drámái körülmények között Románia jogi pozícióját a jelenlegi viszály hadviselővel szemben, elhatározva, hogy Románia szigorúan tiszteletben fogja tartani a semlegességnek a nemzetközi egyezményekben megállapított szabályait.

Két megállapítás adódik a közlemény első részéből: Románia, hogy még jobban megerősítse békés politikáját, semlegesnek jelentette ki magát az európai háborúval szemben. Másodszorban ez a semlegességi nyilatkozat a jelenlegi hadviselőkre szorítkozik.

Néhány rövid felvilágosítást kívánunk adni Románia új magatartásának megértéséhez. Jogi szempontból a békés állapot más, mint a semlegességi helyzet. A semlegesség a béke akaratát fejezi ki ugyan, de a békés állapotban az állam szuverénitása semmilyen korlátozást nem szenved, az ország részéről a hadviselő felekkel szemben vállalt előző kötelezettségeken kívül. Békés állapotban valamely állam a hadviselő felekkel szemben olyan magatartást vesz fel, amelyet érzelmi jogai és érdekei szempontjából a legmegfelelőbbnek tart.

A semlegesség rendszerében azonban a szuverén állam saját akaratából korlátozásokat kényszerít magára, amelyek — ha szigorúan betartják azokat az illető államot megóvják a gyűlöletstől, hogy részrehajló magatartást tanúsít valamelyik hadviselő felel szemben és amelyek az illető állam számára különböző jogokat és garanciákat nyújtanak, de kötelezettségeket is jelentenek.

Bár magatartásunk a mi szuverén akaratunkból következnek és ilyen címen egyoldalú, mégis a mi semlegességi nyilatkozatunk elhangzásának pillanatától kezdve automatikusan megegyezés jön létre közöttünk és a hadviselő felek között, mert a semlegességet szabályozó nemzetközi egyezmények valamennyien aláírói vagyunk.

A hadviselőket kötelesek tiszteletben tartani — akárcsak mi — ezen konvenciók előírásait, azon egyszerű tényről fogva, hogy mi a magunk részéről proklamáltuk és tudomásukra hoztuk azon akaratunkat, hogy

velük szemben a semlegesség szabályait alkalmazzuk.

A semlegesség kötelező jogszabály

A semlegesség tehát nem egyszerű ténybeli helyzet: az kötelező jogszabállyá válik úgy a hadviselő, mint a semleges fél számára. A semlegességi nyilatkozatnak számos előnye van háború esetén a tényleges semlegességgel, vagy az egyszerű békeállapottal szemben. Ez a nyilatkozat világosabbá teszi a helyzetet közöttünk és a hadviselő között. A nézeteltéréseket kizárja az a tény, hogy a tiszteletben tartó szabályokat eleve lefektetett nemzetközi egyezmények foglalják magukban, különösképpen az 1907-es hágai egyezmény. Az előre nem látott kérdések esetéről-esetre megvizsgálhatók és a nemzetközi szokásoknak megfelelően oldhatók meg. A semleges országok akció-szabadságának megszorítása abban az esetben, ha nem szerződészerű és örökös semlegességről van szó, — mint például Svájc esetében, — nem tiltja meg valamely államnak, hogy defenzív szövetségeket kössön más államokkal. A semlegességi nyilatkozat mögött ugyanazon békeakarat és védelmi politika áll, akárcsak a szigorúan védelmi szövetségek mögött.

Csak a problémák formáját változtatja meg a semlegesség

Románia semlegességi nyilatkozata bizonyítja, hogy magatartásunk, a függetlenségünk és határaink védelmét szolgáló diplomáciai akció vonalán mozog, amelyet óvatosan és szívesen folytatunk a mai annyira nehéz viszonyok között. A román közvélemény egyébként fejlett politikai ösztönével kellően értékelni tudja ezen elhatározás hasznát és oportunitás voltát, amely a mai körülmények között biztosítja a jelentősebb, hogy politikai függetlenségünket érinteni. A közvéleménynek azonban éppúgy meg kell érteni azt is, hogy a semlegesség a problémák formáját, de nem a lényegét változtatja meg, hogy a mi biztonságunk nem annyira másoknak azon akaratában áll, hogy ne támadjanak meg bennünket, mint inkább a mi akaratunkban, hogy védekezzünk s hogy a mi jogaink és érdekeink legfőbb garanciája a nemzetvédelem marad, amelyetől nem szabad megtagadnunk semmilyen fáradságot és semmilyen áldozatot.

Hogyan intézkedik a hágai egyezmény

A román semlegességi nyilatkozat alapját a második hágai békekongresszus által kidolgozott és 1907. október 18-án aláírt egyezmény, valamint az ezt követő 11 kiegészítő egyezmény képezi, amelyeket a román parlament 1912. március 12-én jóváhagyott. Az egyezmény szövege a következő:

MÁSODIK FEJEZET. A SEMLEGES HATALMAK JOGAI RÓL ÉS KÖTELESSÉGEIRŐL.

1. A semleges hatalmak területe sértetlen.
2. A hadviselő feleknek tilos odahatni, hogy valamely semleges hatalom területén csapatokat, vagy műniciót és élelmiszer-szállítmányokat juttassanak át.
3. Hasonlóképpen tilos a hadviselő feleknek:
 - a) Valamely semleges hatalom területén rádióállomást, vagy bármely más olyan készüléket felszerelni, amely a hadviselő erőkkkel a szárazon, vagy tengeren fenntartja az érintkezést.
 - b) Erre a célra bármely, általuk a háború előtt a semleges hatalom területén és kizárólag katonai célból létesített berendezést felhasználni.
4. Katonai csapatok nem szervezhetők és sorozó irodák nem nyithatók meg valamely semleges hatalom területén, — valamelyik hadviselő fél érdekében.
5. Semleges hatalomnak nem kell tűnie a fenti ténykedések egyikét sem.
6. Valamely semleges hatalom felelősségét nem érinti, ha egyének egymástól függetlenül átépítik határát, hogy valamely hadviselő fél rendelkezésére bocsássák magukat.
7. Valamely semleges hatalom nem tartozik megakadályozni egyik, vagy másik hadviselő fél javára eszközölt fegyver, vagy műnició-kivitel, vagy átszállítás, és vonatkozik egyébként mindenre, ami vala-

8. Semleges hatalom nem tartozik megtiltani, vagy megszorítani a hadviselő feleknek táviró-, vagy telefon-kábelek és drótnélküli táviró készülékek használatát, amelyek a semleges állam, vagy ahhoz tartozó magántársaságok tulajdonát képezik.
9. Valamely semleges hatalom által a 7. és 8. szakaszban foglalt anyagokra tett intézkedések egyenlően alkalmazandók az összes hadviselő féllel szemben.
10. Nem lehet ellenséges ténykedésnek tekinteni valamely semleges fél részéről azt, ha erőszakkal is elhárítja semlegességének megsértését.

MÁSODIK FEJEZET. AZ INTERNÁLT HADVISÉLŐKRŐL ÉS A SEMLEGES ÁLLAM ALTAL GONDOZOTT SEBESÜLTEK RŐL.

11. A semleges hatalom, amely területén a hadviselő felek hadseregéhez tartozó csapatokat kap, internálja azokat, lehetőleg a hadsintérről minél távolabbi helyen. Táborokban helyezhet el, vagy erődítményekbe, vagy más hasonló helyekre zár-

MINDEN Hölgyet

értesítsek, hogy tanulmányutamról hazakerkeztem.

Ella Kozmetikai Intézet

Hirseh Ella

Ciuj, Reg. Ferdinand 11. Etaj I. (Gólya épület). Legmodernebb francia és angol kozmetikai újdonságokkal állók a n. é. hölgyközönség rendelkezésére. Tanítványképzés, olcsó árak.

Nagyothallók figyelmébe!

Szenzációs új találmány

Előnyei: Alig látható. Batériák és drótok, valamint külön kagylók nélkül működik. Orvosi-lag felülvizsgálva és javasolva.

Kérjen azonnal prospektust.

30 napi próbaidőre is kapható. Felvilágosítást nyújt: VIBRAPHON DE-POZIT, Satu-Mare, Bul. Reg. Ferdinand 47. Telefon 502. Keresünk helyi képviselőket!

b) ha valamely hadviselő javára tevékenykedik.

18. Nem tekintendő valamely hadviselő fél javára való ténykedésnek: a) valamely hadviselőnek eszközölt szállítás, vagy kölcsön-nyújtás, azzal a feltétellel, ha a szállító, vagy kölcsönnyújtó nem lakik a másik hadviselő fél területén, vagy az általa elfoglalt területen. b) A rendőrségi és polgári közigazgatási ténykedés.

NEGYEDIK FEJEZET. A VASUTI ANYAGOK

19. Valamely semleges állam területéről származó vasuti anyag nem rekvirálható el és nem használható fel hadviselő fél részéről, csupán végszükség esetén. Ez az anyag minél sürgősebben hazaküldendő. A semleges hatalom hasonlóképpen visszatárhathatja és felhasználhatja a megfelelő összeg erejéig a hadviselő fél területéről származó vasuti anyagot. Mindkét részről kártérítés fizetendő a felhasznált anyag és az időtartam arányában.

A záró intézkedések a semlegességi egyezmény ratifikálásáról és felmondásáról intézkednek.

A Thália Mozgóban

(Szenzációs kettős műsor! Ma, vasárnap utoljára!)
I. ELEANOR POWELL és ROBERT TAYLOR világhírű operettje:
Broadway Melody 1938
(Rövid az éjszaka mulatni kell). Nevetés, tánc, muzsika, szerelem!!!!

II. JOHN WAYNE cowboylágerje:

A halállovas

ELŐADÁSOK: 8, 5¼, 7½ és 9.45 órákor.

Nagy elkeseredést váltottak ki Nagybánya környékén az ideai gyümölcs-termés kiviteli nehézségei

Az exportőrök nem akarják vállalni a márka valutáris rizikóját

Nagybánya, szeptember 9. (Az Uj Kelet tud.) A megnehezült szállítási viszonyok miatt Nagybánya és környéke jelentkezik az első panasszal, amelynek tudvalevőleg egyik legjelentősebb pénzforrása volt eddig a gyümölcskivitel. A lakosság tekintélyes részének megélhetése fűződött a gyümölcskivitelhez, amely most a megváltozott viszonyok következtében szinte teljes stagnálással fenyeget. Még a tavasz folyamán nagy reményeket fűztek a nagybányaiak az ideai gyümölcsexportozhoz, mert az ideai termés jóval felülmulta az utóbbi éveket. Mig azonban eddig három ország: Németország, Csehszlovákia és Ausztria jelentett piacot, a nagybányai gyümölcs számára, addig ebben az évben, kizárólag Németországra szorítkozott volna a kivitel.

Németország ugyan nem mutatkozott könnyű vásárlónak a multban sem, de mégis tapasztalható volt némi érdeklődés a Nagybánya környéki gyümölcs iránt. Az utóbbi napok eseményei azonban teljesen derékba törték a lecsökkent kilátásokat is. A kliring egyezmény értelmében ugyan is csak a szállítmány rendeltetési helyén való átvétele után folyósítják az ellenértéket, amit az exportőr körülbelül hat hét multán vehet fel a Banca Nationalánál. A multban az exportőrök vállalták a márka rizikóját és többnyire előleget vettek fel a bankoktól ezekre az összegekre. A háború következtében azonban a bankok megintették az ilyen irányú hiteleket, sőt az exportőrök sem vállalják a márka rizikóját és nagyrészt beszüntették a vásárlásokat. Ennek következtében ugyszólván

zéróra csökkent a gyümölcs ára. Eddig mindössze 60—70 vagon almát indítottak utnak, de ez a számmal egyenlő, mert ezen kívül több ezer vagon alma vár kivitelre. Hiába mutatkozik érdeklődés a német piacra, mert a fenti feltételek mellett senki nem hajlandó eladni.

A termelőkön kívül az exportőröket is érzékenyen érinti ez a helyzet, mert vannak leelőlegezett tételeik, amit ilyen körülmények között nem tudnak átvenni, inkább hagyják veszni az előleget.

A napokban néhány exportőr értekezletet tartott Nagybanán, ahol elhatározták, hogy a nemzetgazdasági minisztérium segítségét fogják kérni, emlékiratot intézve a miniszterhez, amelyben a következő megoldást ajánlják: A Nemzeti Bank vállalja a behajtási rizikót, oly módon, hogy a szállítmány utnak indítása után folyósítson előleget az exportőröknek, számita fel az előleg kamatait és 6 hajtsa be Németországtól a szállítmány árát. Az exportőrök azzal fognak érvelni a miniszter előtt, hogy az országnak is elsődrendű érdeke a kivitel megoldása, mert különben a termés teljesen elértéktelenedik. Az így visszamaradt gyümölcsöt még pálinkafőzésre sem lehet eladni, mert Szatmármegyében általános rendelettel betiltották a gyümölcsből való pálinkafőzést.

— Rendetlen lélműködésnél és az ezzel kapcsolatos emésztési zavaroknál, vértórtulástnál, főfájásoknál és szédüléseknél igyunk egy ideig reggel éngyomorra és esetleg este lefekvés előtt is egy fél pohár természetesen „Ferenc József” keserűvizet. Kérdezze meg orvosát.

HIREK

A NAGYVEZÉRKAR ADJA AZ UTLEVÉLHEZ SZÜKSÉGES KATONAI IRATOKAT. Bukarestből jelentik: Szeptember 10-től kezdve az utlevélbeszerzéshez szükséges katonai bizonyítványokat kizárólag a vezérkar 5-ik osztálya szolgáltatja ki. A felbélyegzett kérvényeket — mellékelve a katonai helyzet és a folyó évi behívások tanúsítványát — a vezérkar iktatóhivatalához kell betérjeszteni, amely közli az iktatóosztálot. A kérvények elintézéséről az illetékes hadkiegészítőn keresztül értesítik a kérvényezőt megadott lakás-címén.

Százhatvanézer lejt talált az uccán és beszállította a becsületes országór. Aradról jelentik: Egy Ion Păcurariu nevű fiatal országór Aradon, az uccán egy papírba burkolt csomagot talált. Mikor felbontotta a csomagot, legnagyobb meglepetésére abban összekötözött bankjegyeket talált. A csomagban talált feljegyzés szerint az elveszett pénz, 160 ezer lej, a Discom tulajdona volt. A becsületes országór a talált pénzt beszállította a rendőrségre, ahol nemcsak dícsértet kapott, hanem a megtalált pénz reá eső hányadát is.

Vesekő- és hólyagkőbetegék, valamint azok, akik húgysavas sók túlszaporodásában, oxaluriában, vagy prosztagriában szenvednek, a régóta bevált, tisztán természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által bélműködésük elrendezését, anyagcseréjük elmozdítását és emésztésük javulását érhetik el. Kérdezze meg orvosát.

FEKETE MIHÁLY JUBILEUMA. Huszonöt esztendője, hogy Fekete Mihály még a régi kolozsvári Magyar Színházban Cyrano szerepében bemutatkozott a város közönségének. Egy csapásra meghódította a várost és száz szerepében újra és újra siker és taps kísérte. A világháború elvitte innen Fekete Mihályt, aki három esztendőig az orosz és olasz fronton küzdött. Háború után visszatért Kolozsvárra. Esztendőig játszott még itt, amikor Temesvár színházgatójának hívták meg. A kisebbségi színészt kiüldöztesd esztendői felöltötték Fekete Mihály színházát is, de nem tépheték meg művészi erejét. Most arra gondolt Fekete, hogy jubilál, itt Kolozsvárt, régi közönsége körében abból az alkalomból, hogy 35 éve lesz az idén annak, hogy először lépett színpadra és 25 éve annak, hogy bemutatkozott Kolozsvár közönségének. Fekete Mihály november elején legjobb szerepeinek egyikében, a Feketeszaru cseresznye Dusanjában jubilál. Fekete személyesen keresi fel régi közönségét és híveit az előjegyzésre való felhívással. Nem kételkedik senki, hogy Kolozsvár közönsége olyan zsufolt házat még nem látott, mint Fekete jubileumán lesz.

Sofronie professzor kinevezése a NUF főtitkárává

A napokban jelent meg a Monitorul Oficialban a NUF keretén belül történt új kinevezésekről szóló dekrétum. Erdély egész intellektuális rétegének nagy öröme szolgált az a hír, hogy a párt Szamos tartományi értelmiségi csoportjának titkárává dr. Gh. Sofronie, kolozsvári egyetemi tanárt nevezték ki. Sofronie tanár neve eddig is jól ismert volt már egy Erdélyben, mint az egész országban. Előbb a nagyváradi, majd a kolozsvári jogi karon a nemzetközi közjog rendes tanára, de váradi tanársága idején, tanítványain és a jogász társadalman kívül szélesebb néprétegekkel is összeköttetésbe kerül, mint a város polgármestere, majd később Bihar megye prefektusaként. A fiatal, — 1901-ben született, — tanár számos értékes munkával gyarapította a román jogi irodalmat. Műveinek egy része angolul, franciául és németül is megjelent. Nem egy munkája nyerte el eddig az Akadémia kitüntető díjait is. Különösen sokat forgatott könyve a kisebbségek védelméről irt nagyszabású tanulmánya, amely alaposan és tárgyilagosan ismerteti ezt az annyira időszerű kérdést. Az új tartományi párttitkár a közeli napokban teszi le hivatali esküjét és veszi át működési körét.

KIADÓ BUCUREȘTI KÖZPONTJÁBAN STR. BERZEI Nr. 19.

egy nagy ház, egyedülálló az udvarban, megfelel intézmények, irodák, áruraktár, iparüzem, iskola stb. részére.

Földszint: 1 iroda 6 m. x 4 m.	Földszint: 1 terem 4 m. x 4.35 m.
" 1 " 3 m. x 3.45 m.	I. emelet: 1 terem 32.20 m. x 7 m.
" 1 " 8 m. x 5.70 m.	II. emelet: 1 terem 10 m. x 7 m.
" 1 terem 28 m. x 7 m.	1 padlás 21.50 m. x 7 m.

Víz, kanalizáció, központi fűtés, villanyvilágítás, nagy udvar. Ajánlatokat Librăria SOSEC, Cassiera Generală címre kérünk București.

Október 1-én megkezdődik az idegen alattvalók ellenőrzése

Az állampolgársági lajstromból törölteknek is jelentkezniük kell

Bukarest, szeptember 9. A munkaügyi minisztérium rendeletet adott ki, aminek értelmében október 1-én megkezdik azon idegen alattvalók helyzetének felülvizsgálását, akik Romániában foglalkozást üznek és akiknek tartózkodási engedélye 1939 december 31-én jár le.

A fentiekben kívül felülvizsgálatra kell jelentkezniük mindazoknak is, — helyzetük rendezése végett, — akiket a 4072. sz.

1938-ban kelt dekrétum értelmében idegeneknek minősítettek, tehát akik az állampolgárság felülvizsgálása nyomán elvesztették román honosságukat, továbbá azoknak is, akik nem tudják román honosságukat bizonyítani, vagy nincsen idegen állam által kibocsájtott utlevelük. Az iratok benyújtásának határideje szeptember hó 25.

Kolozsvár polgármesterének három rendelete

Kolozsvár polgármesteri hivatala három rendeletet tett közzé, amelyeknek tartalmát kivonatolva az alábbiakban közöljük:

Az első rendelet azokat a szabályokat ismerteti, amelyekhez légvédelmi gyakorlatok alkalmával a város polgárainak alkalmazkodniuk kell. Ezek a szabályok a következők:

- A riadójelek elhangzása után a lakosság igyekezzék nyugalmát és a rendet megőrizni.
- Senki nem fog az ablakoknál tartózkodni és kinézni az uccára.
- Azonnal leengedik a redőnyöket és a rollókat.
- Azok, akiket a riadójelek az uccákon találnak gyors léptekkel, azonban futás nélkül igyekezni fognak a kijelölt fedezékek felé.
- A járművek vezetői tartoznak azonnal leállni, a bennülők pedig vonuljanak a legközelebbi fedezéke.
- A Villamosművek azonnal elsötétítik az egész várost. Ugyanakkor a polgárok is kötelesek gondoskodni arról, hogy lakásaikból semmilyen fény ne szűrődjék ki.
- A járművek tulajdonosai kötelesek feketé vászonnal befedni fényszóróikat.
- A villanykörtéket és fémreklámokat azonnal el kell sötétíteni.

A második közleményben a polgármesteri hivatal tudomására hozza az összes

iskolakönyvek, írószerek a legolcsóbb árban a „Carpați S. A. (volt Bernát) könyvkereskedésben kaphatók. (Piața Unirii 29.)

Az angol fővárosban a hatóságok sokáig gondolkodtak: mi történjék háború esetén az állatkerttel, hogyan hártásák el azt a veszélyt, amelyet légi bombázás során a vadállatok kiszabadulása jelent. A kérdést alaposan meghányták-vetették és arra az elhatározásra jutottak, hogy az állatok egy részét, mégpedig a legtrikább fajokat, Whipsnadebe költöztetik át. A mérges kigyókat és egyéb mérges állatokat, így a mérges pókokat mindjárt a háború kitörése után elpusztították. Ezeknél ugyanis megvolt a lehetőség arra, hogy megszüntethetők és emberekben kárt tehetnek. A ragadozó fenevadakhoz nem nyultak, mert kiszabadulásukra nagyon kevés az esély. De ha mégis megtörténék, hogy például egy oroszlan kitor kerecából, az állatkert fedezékeiben megvonuló karabélyosok a légi támadás elmúltával nyomban működésbe lépnek. Az állatkert területen egyébként több óvóhelyet létesítettek, számítva arra, hogy légitámadás alkalmával esetleg nagyobb nézőközönség tartózkodna a kertben.

ingatlan, nyilvános helyek, kereskedelmi és ipari vállalatok tulajdonosainak, hogy kötelesek kártérítési igény nélkül szabad teret engedni a légvédelem érdekeit szolgáló munkálatoknak, ingatlanaiik külső, belső, földalatti, vagy tetőzeti részén ugyan szintén udvaraikban, kertjeikben, vagy üres telkeiken. A kihágókat hat hónaptól két évig terjedő elzárással és ötezer lejtől 50 ezer lejtig terjedő pénzbüntetéssel sújtják.

A harmadik rendelet a béke idején tüzesetek elkerülésére vonatkozó óvintézkedésről szól:

Az ingatlan tulajdonosok, valamint a köz- és magánintézmények kötelesek a padlásukon található gyúlékony anyagokat vagy teljesen elszállítani vagy a padlás közepén egy helyre gyűjteni, hogy tűz esetén könnyebben keresztülvihető legyen a lokalizálás. A padlászereket vastag mérszréggel kell bevonni. A 10 méternél hosszabb padlásokat tűzálló fallal kell elválasztani. A villanyberendezéseket és a gázvezetékeket felülvizsgálatnak vetik alá. Különösen a villanybiztosítókat kell ellenőrizni. Az új építkezéseket tűzálló anyagból kell eszközölni. A tüzesetek elkerülése végett felül kell vizsgálni a kéményeket is.

Minden padlást el kell látni 2-3 láda homokkal, hozzávaló 1-2 lapáttal, néhány vízesvederrel, 2-3 vízcappal, vagy ilyen híjján 2-3 vízzel telt hordóval.

Felvétel a stúdióba. A magyar színház mellett működő Hetényi színésziskolába (stúdió) való felvételi jelentkezést az igazgatósági meghosszabbította. Felvételre jelentkezni lehet e hó 14-ig bezárólag Hetényi Elemérnél, a színház stúdiójában, naponta d. e. 11-12 óráig. A felvételi vizsga e hó 15-én délelőtt 10 órakor lesz, a színháznál. A Hőfőherke és a hét törpe szereplői ugyanakkor jelentkezzenek Hetényinél.

Iskolások előnye: minden iskolakönyvet, írószert, rajzszert igen jó minőségben és előnyös áron Lepagenál vegyen. Kérjen jegyzéket Lepagetől.

Munkás-baleset az Irisz-telegen. Pénteken délután súlyos szerencsétlenség történt a kolozsvári Irisz-teleg közelében lévő Napoca uccában. Pardis János és Adorján Vince közművesek a 78. számú ház tetőzetén dolgoztak, amikor az állvány kettőtört és a szerencsétlen munkások a hat méternyi magassból az utestre zuhantak. Pardis Jánosnak mindkét lába eltört, míg Adorján Vince súlyos belső sérüléseket szenvedett. A helyszínre kihívott mentők első segélynyújtás után az eszméletlen munkásokat szállították a sebészeti klinikára. A rendőrség vizsgálatot indított a felelősség kérdésének megállapítására.

Nincs visszataszítóbb, mint a száj kellemetlen szaga!

Autobuszon, villamoson, színházban, moziban vagy táncteremben a lehető legvisszataszítóbb benyomást teszi szomszédunk vagy szomszédnőnk rossz lelege. Igaz, hogy ennek a szagnak valamilyen oka van, de az ok nem menti az okozatot, hanem még súlyosbítja a bűnt! Mert bűn az, ha egy civilizált ember elhanyagolja egészségét annyira, hogy kibírhatalanná váljék a társasága azoknak, akikkel beszélget, vagy akárcsak a közelben áll.

A száj kellemetlen szaga főleg a gyomrunk rossz működésétől függ. A hiányos emésztés a gyomorban vagy a rendetlen evés, erjedési, romlási folyamatot, a savak mennyiségének csökkenését, illetőleg fokozását idézi elő és ennek következtében beállott zavarok gyomorgörcsöket, sőt súlyos gyomorbetegségeket és bélbetegségeket is okoznak. Ezen betegségek gyógyítására a már világhírűvé vált GASTRO-D. gyógyszerrel rendelkezünk, amit orvosok is ajánlanak.

Gastro-D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, București, Calea Victoriei 124.

Angol és német nyelvtanár adását Halmos Istvánné az 1939-40-es évfolyamra megkezdte. (Str. Rudeanu — volt Str. Surda — No. 1., emelet, balra).

Fejér Sándor hegedűművész értesíti növendékeit, hogy leckeóra adásait az ünnepek után megkezdte.

Wald Renée, zeneakadémiát végzett diplomás zongoratanárnő, megkezdte a tanítást. Jelentkezni lehet: Str. Octavian Goga No. 7., II. em.

Seilerné, Glück Ilonka zongoratanárnő a tanítást megkezdte. Lakásán található d. e. 11-1-ig és d. u. 5-7-ig. Cal. Marechal Foch 39. I.

A Concordia Zsidó Club elegáns helyiségeiben elsőrangú ebéd- és vacsora-koncert kapható. Abonoma és házhozordás. (Straža Memorandumul 13. Bejárat a Rațiu uccára felől.)

H. Weiss Klára zongoratanárnő a tanítást 15-én megkezdte. Lakása: Str. Mateescu 7.

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, szeptember 10.

București, 8.30: Hanglemezek, torna, érend. 12: Időjelzés. 12.05: Hanglemezek. 13: Időjelzés. 13.10: Petrica Motoi zenekara. 13.55: Francia zene. 14.10: Hírek. 14.30: Petrica Motoi zenekara. 15: Mezőgazdasági tanácsadó. 15.15: Falusiak órája. 16.45: Katonai előképzősök órája. 17.15: A Munka és Jókép mozgalom órája. 18: Időjelzés. 18.17: A gárdaezred zenekara. 19: Orvosi krónika. 19.15: Luceafarul zenekara. Ana Danaos énekszámával. 19.58: Sporthírek. 20: Beszámoló a hétről. 20.15: Luceafarul zenekar. 20.40: A rádió zenekara Lisette Dina és Mihail Arnautu énekszámával. 22: Sporthírek. 22.25: Tánclemezek. 23: Hírek. 23.15: Szórakoztató lemezek.

Budapest, 9.45: Hírek. 13.30: Az Operaház zenekara. 15: Művészlemez. 16.45: Cigányzene. 18.10: Balaton dalosünnepély. 19.05: A rádió szalonzenekara. 20.15: Hírek. 20.25: Táncczene. 20.50: Sporthírek. 21: A régi Népszínház nótái. 22.40: Hírek. 23: Bőszörményi Nagy Béla Liszt-műveket zongorázik. 0: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Hétfő, szeptember 11.

București, 7: Hanglemezek, torna, érend. 12: Időjelzés. 12.05: Victor Predescu zenekara, Ion Lucian énekszámával. 14.10: Hírek. 14.30: Victor Predescu zenekara. 15.10: Időszéri közlemények. 19: Időjelzés. 19.02: Erdélyi krónika. 19.17: A rádió szalonzenekara. 20: Mezőgazdasági felolvasás. 20.15: A rádió szalonzenekara. 20.40: Nicolae Sacarescu énekel. 21: Cella Delavrancea zongorázik. 21.30: Th. Lupu csellózik. 22: Hírek. 22.25: Tánclemezek. 22.45: Citerahangverseny. 23: Hírek. 23.15: Nic. Ciros zenekara. 23.45: Hírek idegen nyelveken.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 13.10: Szatmári Ilia, Janoska Ferenc és Keleti Frigyes hangversenye. 13.40: Hírek. 14.30: Cigányzene. 15.30: Hírek. 17.45: Hírek. 18.10: Uray Margit magyar nótákat énekel. 19: Szalonötös. 20.15: Hírek. 20.25: Kun Szabó Gyula szakszövegszámái. 20.35: Mark Twain humoreszke. 20.55: Gróf Zichy Géza emlékest. 22.40: Hírek. 23: Cigányzene. 0.05: Filmdalok és tánclemezek. 1.05: Hírek.

A nyugati front hírei

(Első oldali cikkünk folytatása)

A németek kényszerítve voltak visszavonulni és rombolásokat végezni. Mindez arra látszik utalni, hogy a francia csapatok bevezető küldetésüket mindenütt sikerrel teljesítették. Nem szabad elfelejteni, hogy a tulajdonképpeni Siegfried-vonal a Lauteren túl eltávolodik a határtól Trier (Tréves) felé kanyarodva. Az Elzász felé eső arcvonalon, ahol a Rajna vize minap kiömlött, nem jeleznek különleges tevékenységet.

Tulajtott a francia hadsereg az első vonalon

A szombati reggeli francia lapok a katonai műveletek előrehaladásával foglalkoznak. A Petit Parisien a következőket írja: „Mint után áthaladtuk a Maginot- és a Siegfried-vonalak között elterülő „nomans land“-et, a senki országát, eljutottunk a Siegfried-vonal közelébe. Sőt az első vonalon túl is jutottunk. Kifőnően felkészült hadigépezetünk csodákat művel. Hangsúlyoznunk kell azonban, hogy egy erősítés elleni háborúról van szó és éppen ezért hődelatunkat kell kifejezni hadseregünknek a támadásban mutatott bátorságáért. A vezetőség és azok az egységek, amelyek résztvesznek a harcban, ki fogják érdemelni az egész francia nép és különösen azoknak a csodálatát, akik az elmúlt világ-háború ideje alatt résztvettek Verdun védelmében és újból meghódításában. Az a gyorsaság és biztonság, amellyel hadseregünk ezt a néhány kilométeres offenzívát végrehajtotta, határozott bátortást jelentett számunkra az elkövetkező műveletek sorsát illetően.

Legfőbb hadvezetőségünk a jelenlegi hadműveletekkel két célt igyekszik elérni:

1. Előőrseink pozícióinak megerősítése és bebiztosítása által megfelelő területet nyerni a Maginot-vonal és az ellenség között, a hadműveletek folytatásához.
2. Lehetővé tenni azt, hogy a német nagyvezérkar újabb csapatokat küldhessen a lengyelországi frontra.

Az Excelsior így ír: „Az egész francia taktika arra irányul, hogy minél több német erőt vonjon a nyugati frontra a lengyel fronttól, ahol a hadműveletek feltételei igen különböznek. A mi előnyomulásunk az ellenség területén igen nagymértékben akadályozza a németek műveleteit a keleti fronton. Már eddig is kénytelenek voltak több ezredet kivonni onnan és a francia frontra küldeni. A Varsónak nyújtott segítség ily módon mindinkább érezhetővé válik.“

Harc a levegőben és a tengeren

Berlin, szeptember 9. A DNB jelenti: Tegnap éjszaka északnyugat felől ellenséges repülőgépek közeledtek Németország felé. A partvidéken a német légharító útegek tűz alá vették az ellenséges repülőgépeket, amelyek kénytelenek voltak Hollandia irányában elmenekülni. Egyetlen bombát sem dobtak le. A német vadászipilóták a holland határig üldözték az ellenséges repülőket, egy angol repülőgépet lelőttek. A repülőgépet öt utasa ejtőernyők segítségével menekült, földrajztanuk után azonban letartóztatták őket.

London, szeptember 9. (Rador). A Manar nevű angol hajót egy német tengeralattjáró megtorpedózta és elsüllyesztette. Az életben maradtakat holland hajó vette fel és a liszaboni kikötőbe szállította.

Fokozódik az angol tengeri blokádj

Az angol tájékoztató minisztérium leszögezi, hogy az angol kormány meg fogja akadályozni hadianyagoknak csempészés útján az ellenséghez való eljuttatását. Akár a kikötőkben, akár a tengeren vizsgálják át a hajók tartalmát, amennyiben azok árut csempésznek az ügyeket tengerészeti bíróság elé utalják, az árut pedig elkobozzák.

Weygand tábornok Ankarában

Ankara, szeptember 9. (United Press). Weygand tábornok, a francia hadsereg egyik parancsnoka, aki néhány napig Bucurésztben tartózkodott, tegnap Ankarába érkezett, ahol a francia katonai attasé fogadta. A török kormány több tartalékos korosztályt behívott. Allitól nap mindössze 45 napos kiképzésről van szó.

Lezárták a portsaidi kikötőt

Kairó, szeptember 9. (Rador). A lapok szerint Egyiptom hadügyminisztere elrendelte Portsaid kikötő lezárását. Idegen hajók a jövőben csak rendkívüli engedéllyel köthetnek ki a kikötőben. Egyiptom párizsi követe hivatalosan közölte Bonnet külügyminiszterrel, hogy országga megszakította a diplomáciai összeköttetést Németországgal. Francia körökben hangoztatják, hogy a diplomáciai viszony megszakadásának tengeri és gazdasági téren is következményei lesznek. Ezt a lépést az Angliával 1936-ban megkötött szerződés értelmében tette Egyiptom, amely há-

Most kell rádiót hallgatni!

1940-BEN IS EZ A VÉDJEGY JELENTI A LEGJOBB RÁDIÓT

855. számú készülék. Szuper 3 hullámsávval. Automatikus hangoló (Linodyne rendszer). Önműködő hullámsáv-váltás. Csodás vételi rövid hullámon. Pre-ampli áramkör sziléntoda lámpával. 13 m. hullámszállag. Megvilágított állomáskereső. Szabályozható szelektivitás. Csodás hang. Kivételesen kiváló hangszóró. Tökéletes hangszabályozás. Katodsugár-hangolászó.

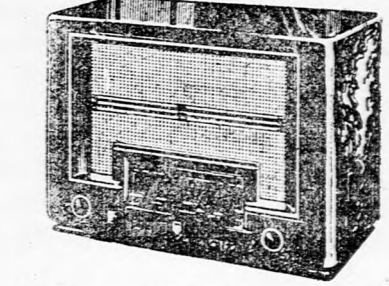
AZ ÚJ PHILIPS KÉSZÜLÉKEK ÖNMŰKÖDŐ LINODYNE RENDSZERŰ HANGOLÓJA

a rádiónak új lelkes híveket szeret.

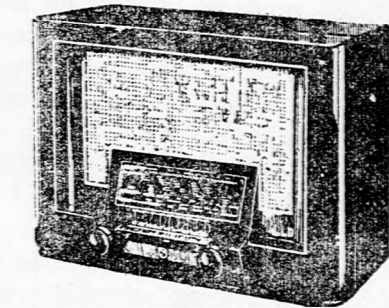
Az 1940-es Philips rádiók olyan újításokkal vannak felszerelve, amelyeket egyetlen más készülékénél sem talál. A legfontosabb közöttük a Linodyne rendszer — önműködő hangoló, amelyet a Philips gyár mérnökei tökéletesítettek és amelynek 100%-os a teljesítőképessége. A Linodyne rendszer lehetővé teszi 6 állomás vételét — közép vagy rövid hullámhosszon — egyszerű gombnyomásra, az adót azonnal megtalálja, kedvenc állomásait pillanatok alatt állíthatja be! Az 1940-es készülékek rövid hullámú vételét is tökéletesítettük. A hullámsávok kiterjesztése a 13 méteres hullámhosszra,

azt jelenti, hogy az amerikai állomásokat nappal is foghatja. A rövid hullámsáv elektromos kiterjesztése révén éppen olyan könnyen találhat meg állomást a rövid, mint a közép vagy hosszú hullámon. Ezt az által értük el, hogy a rövidhullámú sávot a skála egész hosszára kiterjesztettük. De más újítások is vannak, amelyek arra fogják indítani, hogy ne hallgasson rádiót régi típusú rádióval, ha szerény árértékű modern, kifogástalanul vevő készüléket ajánlanak Önnek. Keresse fel a Philips viszont eladókat, ahol a radiofonia legújabb vívmányait mutatják be.

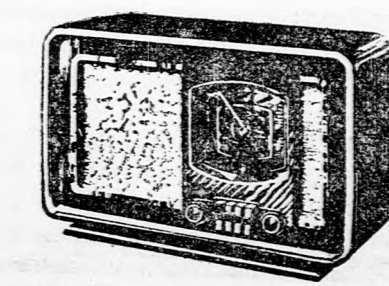
Felszerelve a híres piros PHILIPS MINIWATT lámpákkal

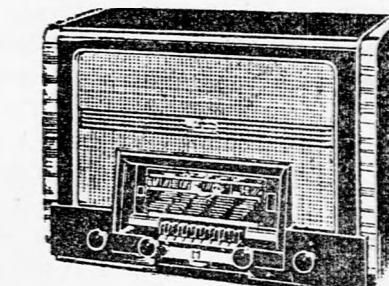
660. Szuper 3 hullámsávval. A negatív reakció sokkal jobb vételt biztosít, mint hasonló áru bármilyen más készülék. Izléses modern doboz. Megvilágított arany skála.

680. Ebben az árkategóriában a legkételetesebb készülék. Szuper 3 hullámsávval. Linodyne rendszerű automatikus hangoló. Önműködő hullámsáv-váltó. Bármely állomást hangolható bármely gombbal.

660. Önműködő hangolás 8 gombbal. Nagyszerű vételi rövid hullámon, tökéletes tisztasága és szűrő hang, ez néhány tulajdonsága a 660 számú készüléknek amelyet Philips elegáns dobozban mutat be.

695. A legjobb készülék, amely ma kapható. A skála mikrometrikus beosztása éppen olyan könnyűvé teszi a rövid hullámú állomások vételét, mint a helyi adót. Csodás hang. Tökéletes vételi rövid hullámhosszon.

beru esetén nemcsak segítséget ígér Angliának, hanem kikötőinek és repülőterének korlátlan használatát.

Moszkva csak kézpénzért árul Moszkva, szeptember 9. (Rador). A népbiztosok tanácsa felhatalmazta a külkereskedelmi osztályt, hogy betiltsa az olyan

orosz áruk kivitelét, aminek következtében az orosz külkereskedelmi mérleg kedvezőtlenül alakulna. Ugyanakkor felhatalmazta a kormány a külkereskedelmi osztályt, hogy csak olyan áru kivitelét engedélyezze, amelyeknek árát a vevők már előzetesen kifizették.

Német-barát lengyel kormányt akarnak alakítani a nácik az elfoglalt területeken

Budapest, szeptember 9. (Rador). A magyar lapok úgy vélik, hogy a német katonának Pilsudski marsall sírjánál adott tiszteletnyilvánítása azt szimbólizálja, hogy a legnagyobb lengyel államférfi, Pilsudski marsall volt. Ebből a tényből a magyar lapok arra következtetnek, hogy nincs kizárva egy német-lengyel megegyezés lehetősége.

A „Bund” című berni lap berlini jelen-

tése szerint, népszövetségi körökben úgy vélik, hogy a németek tervbe vették, hogy az elfoglalt lengyel területeken olyan lengyel kormányt létesítsenek, amelyet a német birodalom elismerné és ez a kormány esetleg alá írhatná a békeszerződést. Ez a lengyel kormány, német védnökség alatt alakulna meg és bizonyosan követné Pilsudski marsall hagyományait. Azt a tényt, hogy a németek katonai tiszteletadásban részesítették Pilsudski marsall sírját, kapcsolatba hozzák a fenemlített német tervvel.

öt márka jutalom elégedetlen németek denunciaciójára?

Berlin, szeptember 9. (Rador). A DNB jelenti: Egy londoni külföldi távirati iro-

da azt a hírt közölte, hogy minden német, aki feljeleníti azt a németet, aki elégedetlenkedik a jelenlegi helyzettel, öt márka jutalmat kap a hatóságoktól. Német körök ezeket a híreket valótlannak és légbőlkapottnak bélyegzi.

Szakértő-kormányt alakít Daladier

Párizs, szeptember 9. (Rador). A Havas távirati ügynökség jelentése szerint Daladier miniszterelnök az utolsó napokban többször folytatott tárgyalásokat a köztársasági elnökkel a képviselőház és a szenátus elnökeivel, jelenlegi munkatársával és a nagyobb politikai pártok vezetőivel. A miniszterelnök közeljövőben nyilvánosságra hozza háborus kormányának összeállítását. A miniszterelnök két módozat fellett választhat: vagy a különböző politikai pártok vezérégyenlőségéből állítja össze kormányát, vagy pedig technikai szakértőkből, akik mint politikusok ismeretlenek, de mint szakértők közismertek. Ugy hiszik, hogy a kormányelnök technikai szakértőkből fogja megalakítani kormányát. Eszerint a legfontosabb minisztériumi ügyosztályok lennének a hadfelszere-

(Folytatása a 10-ik oldalon.)

ISKOLAKÖNYV IRÓ-RAJZSZER LEPAGE-NÁL - JÓ. OLCSÓ

SPORT

Atlétilai verseny, uszóverseny és két Román Kupa mérkőzés lesz ma Kolozsváron

Cluj, szeptember 9. Vasárnap sportműsorán két Román Kupa mérkőzés és egy szépnek ígérkező atlétikai viadal szerepel, azonkívül a KAC házi uszóversenyt rendez.

A városi sporttelepen délelőtt 11 órakor játszó a Haghibbor—KMSC és délután 4 órai kezdettel a KAC—Gazdasági Akadémia Román Kupa mérkőzéseket, melyek jó sportot ígérnek és amelyekkel megkezdődik Kolozsváron a hivatalos labdarugó szezon.

A Károly király park sporttelepén ma délelőtt 9 órakor a Haghibbor és UEC tartanak klubközi atlétikai versenyt, ami propagandának, sportnak is igen jónak és érdekesnek ígérkezik.

A Károly király park uszodájában a KAC délelőtt 11 órai kezdettel szezonzáró házi uszóversenyt rendez, melyet több új rekord is várható.

Mi újság a sportvilágban?

Románia teniszbajnokságait szeptember 20 és 24-ik napjai között a bucaresti Tennis Club Román pályán rendezik. A nemzetközi eseményekre való tekintettel ezidén csak belső játékosok vesznek részt a bajnokságon, mert a nemzetközi bajnokságot a szövetség lemondotta. Ugyancsak lemondotta a szövetség a Hollandiával lekötött nemzetközi teniszmérkőzést is.

Peruban járt az elmúlt hónapokban Rimet, a nemzetközi labdarugószövetség elnöke, hogy kibékítse a peruiakat a berlini olimpián történt sértődések miatt. (Akkor Peru nem állt ki másodszer Ausztria ellen). Ugy látzott, hogy Rimet utja sikerrel járt, Peru jelentkezett a helsinki futballtornára. Most azonban hivatalosan közli a finn olimpiai rendezőbizottság: „A perui futballszövetség szívesen résztvett volna az olimpián, de a legfőbb sporthatósága megtiltotta ezt”.

Románia 1939-ik évi atlétikai bajnokságai ma kezdődnek meg. A versenyre példátlanul nagyszámu: 216 nevezés érkezett be, átlag minden versenyszámra 12 nevezés és így a versenyeken hatalmas küzdelmek és új rekordok várhatók.

San Franciskóban volt a rögbimérkőzés, amelyen az alábbi eset történt. Az egyik csapat McKarley nevű játékosa a mérkőzés után bejelentette a rendőrségen, hogy a mérkőzés közben ellopták az arany karóráját. — Le volt zárva az öltöző? — kérdezték tőle.

— Nem, az öltözőben lopták el! A pályán! Kiderült, hogy McKarley a karján felejtette az órá, így ment ki játszani, a mérkőzés közben azonban az egyik tömegjelenet után megrémülve vette észre, hogy az óra már nincs a karján. Hiába keresgélte a pályán nem találta meg.

A rendőri nyomozás gyors eredménnyel járt. Megtalálták a tettest, még pedig ugyanannak a csapatnak a játékosát, mint amelyikben McKarley játszik. A tolvaj a mérkőzés hevében lekapcsolta az órá McKarley kezéről...

A La Manche csatornát másodszer uszta át hőlgy az elmúlt héten: a svéd Sally Bauer. A közel 16 óras uszás után is jó erőben érte el az angol partot, ahol természetesen újságírók is várták. Egyiküknek ez volt a kérdése: — Nem unatkozott az uton?

— Egyáltalában nem. Édesanyám állandóan mellettem haladt a motoroson és jó tanácsokkal látott el. Annyi tanáccsal, hogy az ut jelentős részén elszórakoztunk a víttal. Különbben végig éber voltam, csak ugy este tizenegy óra felé éreztem egy kis bágyadtságot. Ilyenkor szoktam otthon aludni menni.

Sally Bauer csak annyit mondott még, hogy haragszik a kisérőire. Nem mondták meg pontosan az időket neki.

— Így közel egy órával elmaradtam az első hőlgyuszó, Gertrud Ederle eredményétől!

Nagyváradon

angol, francia és román leckéket ad egyéneknek és csoportoknak szakképzett tanár. Modern módszer, tökéletes kiejtés Languaphon-készülék segítségével. Értekezni 8-5 között Str. Delavrancea 13, első ajtó.

ŐSZI KÖLTSÉGVETÉSÉT ÁLLITJA ÖSSZE ?

NE FELEJTSE EL beállítani a meglepetést is, amelyet az Állami Sorsjáték sorsjegye okozhat, amelyet kedvelt sorsjegyarúdájában vásárolt.

SZEPTEMBER 15.-ÉN
amikor az **ÁLLAMI SORSJÁTÉK** III. osztályának a húzása lesz. **MILLIOMOS LEHET.**

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Alláshirdetések, üdülőhelyek és fürdők hirdetései, továbbá elveszett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csakis előrefizetés mellett közölünk. Jeligen levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portóztott leveleket továbbítunk.

Blánaria „NICU” — Szmu Bucuresti, Str. Carol 25. Soarelui ucca 9 sarkán. Telefon: 429-21. Bucurestiben okvetlenül tekintse meg modelljeimet. Vállalom új bundák készítését, átalakításokat. Szörme-festések és kikészítések vegyi uton. Válaszpórtóztott levell kérdésekre díjtalanul válaszolok. Régi bundáját csekély ráfizetéssel újra cserélem be.

Lakótársnót keres Hirschné. Regina Maria 6. I. em. 22.

Saját írógéppel rendelkező román, magyar, német gépirást délutáni órákra vállal hivatalnoknő. Címek a kiadóba kér.

Ingyen nem, de hihetetlenül olcsón vásárolhat finom férfiruha- és kabátszöveteket, készfelneműt, kötöttáruat, maradókat Finkelsteinnál, Stroiescu 3, udvarban. Uránia mozi háttamögött.

Vagott libát napi árban szállítok viszonteladóknak. Klein, Szalonta, telefon 43.

Középkorú, árva zsidó urilány, román, magyar nyelvtudással, gyermekek mellé elhelyezkedést keres. Szives megkeresést „Gyermekszertető” jelígre a kiadóba kér.

Tanítványképzés! Kosmetika „Boté” Hamburg M. Reg. Ferdinand 34. II. tel. 20-11.

Intelligens család központi komfortos lakásán (minden iskolához közel) teljes ellátást kaphatnak iskolás gyermekek és felsőbb iskolai hallgatók. Ugyanott különbejárta butorozott szoba is kiadó. Neculcea I. II. em. 9. ajtó.

Két középsikolós fiu teljes uri ellátását vállalja zsidó család. Gojdu 4., II. e.

Fektesse pénzt ingatlanba! Vegye meg a Tâietura Turcului 1/a számú házastelket. Négyzetmétere 95 lel. Értekezni Siposnál, Calea Regele Ferdinand 8., emelet.

Keresek 6 éves fiam mellé megfelelő bizonyítványokkal, képzett nevelőnőt, aki a háztartásban is segítene. Leveleket „Családtag” jelígre a kiadó továbbít.

Eladó egy jó állapotban lévő ספר חוריה 85 cm. magas. Cím a kiadóban.

Kiadó 4 és 6 szobás komplett lakás. Calea Moşilor 58.

Jutányos áron adok teljes ellátást 1-2 vidéki diáknak, akik kitünően tanul V. liceumista fiammal együtt végezhetik tanulmányukat. Ort. kóser koszt. Londonné, Timisoara, Tudor Vladimirescu 28.

Intelligens urilány lakótársnót keresek központban. Cím a kiadóban.

Német órákat adok tanulónak, vagy gyermekeknek, a délutáni órákban szívesen vinném a gyermekeket sétálni is. Cím a kiadóban.

Mesterkönyvvel, iparral rendelkező kisebb nyomda társulna nagyobb nyomdavállalattal. Cím a kiadóban.

Elegánsan butorozott erkélyes, parkettes szoba azonnalra kiadó, két személynek is. Érdeklődni: Piaţa Mihai Viteazul 39., emelet ajtó 12., jobb.

Szövőgyár

10 éve működik, modern berendezéssel, olcsón

eladó

azonnalra. Érdeklődni Komlós Testvérek cégnél Oradea, Str. Nicolae Iorga 13.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:

Kentucky, a szenvedélyek városa. Végig színes, csodálatos felvétel, izgalmas tartalmu film, szenzációs löversenyekkel, főszerepekben: Loretta Young és Richard Green.

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Rendkívüli dupla műsor: 1. Három aranyos kis ördög. Deanne Durbin, Amerika kedvelt, csodáshangu kis művésznőjének zenés vígjátéka. 2. Kalózok kincse. Szenzációs kalandfilm.

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

Segítség, férjhez megyek! Szenzációs vígjáték. Főszereplők: Danielle Darrieux, Douglas Fairbanks. A film előtt Paramount világhíradó.

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma nagyszabásu premier: Erich Kästner világsiker aratot regényének filmváltozata: Három ember a hóban. Szellemes, ötletekben bővelkedő vígjáték sok vidám fordulattal. A film az Alpok festői szépségű helyein játszódik le. Eddig nem láttott szíjelenetek. Főszerepekben: Robert Young, Mary Astor, Frank Morgan. Előtte új Metro journal. Számozott helyek. Telefon 37-05.

A THALIA MOZGÓ MŰSORA:

Ma, vasárnap utoljára: I. Eleanor Powell és Robert Taylor világhírű operettje: Broadway Melody 1938. (Rövid az éjszaka mulatni kell). Nevetés, tánc, muzsika, szerelem. II. John Wayne cowboy-sílgere: A halálovas. Előadások: 3, 5 $\frac{1}{2}$ és 9.45 órakor.

A RIO MOZGÓ MŰSORA:

Premierfilm! A Metropolis ura. Anna May Wong és Akim Tamiroff izgalmas, új-szerű kalandfilmje. A film előtt a legújabb Paramount világhíradó.

Központban elegánsan butorozott szoba, fürdőszoba használatlalt egy-két személy részére kiadó. Esetleg két uri leány teljes ellátást kaphat zongorahasználatlalt. Str. Radu 9., I. 3. Telefon palotával szemben.

1-2 iskolás fiu vagy leány teljes ellátást kaphat. Cal. M. Foch 99. apart. 2.

Órakonnyvelést, üzleti könyvek felfektetését, könyvelési restanciák feldolgozását vállalja könyvszakértő. Cím a kiadóhivatalban.

Megnyilt új üzlet! Coafor de dame Reaszling, Calea Regele Ferdinand 56. Külföldi tanulmányutján (Amerika, Palesztina, Európa) nagymesterek által szerzett tapasztalatok alapján a legújabb módszerrel végez göröndolálást 6 hónapi garanciával.

Angol tanítás. Fischer Arpádné old. tanárnő angol leckeadással megkezdte. Tanít: kezdőket az új és bevált „Basic English” szisztema szerint; haladókat társalgási alapon; angol gyorsírást és kereskedelmi levelezést. Cluj, Piaţa Unirii 6.

Végzett kereskedő házasságot kötne 50 év körüli izraelita nővel, aki által benősülhetne egy vállalatba. Jelíge: „K. M. 1882”.

Középsikolai diáktot, 10-15 év körülit, elfogadok teljes ellátásra. Ort. kóser háztartás. Timisoara III Bulv, Carol 29. Földszint 2.

Temesvári zsidó család, akinek harmadik ficeumista fia van, teljes ellátást ad 13-15 éves diáknak. Villalokás, elsőrendű polgári ellátás. Stern Sándor Timisoara, Abrud 5. Telefon 29-11.

Diplomás fogorvosnő társulna lehetőleg Clujon. Cím a kiadóban.

KÖZGAZDASÁG

A bucuresti tőzsde mérsékelt lanyhulással reagált a nyugati háboru kitörésére

A hét eleji árfolyamvesztések egyrészt a hét végén visszanyerték a favoritpapírok

A bucuresti tőzsdén a hét elején érhető közléssel fogadták a francia-német háboru kitörését és ennek megfelelően a kínálat került túlsúlyba, közepes árfolyamlanyhulással. Amint azonban kitűnt, hogy Románia minden körülmények között semleges marad, a kínálat megszűnt és régi tulajdonosai az eladott papírok egy részének visszavásárlására törekedtek. Ennek megfelelően a hét végén mérsékelt mérvű árfolyamjavulási tendencia uralkodott. Mivel a pénteki ünnep miatt a heti tőzsdézárati csütörtöki volt, a javulási tendencia ellenére az előző heti zárati árfolyamot egyik papír sem érte el. Végeredményben a fixkamatozású papírok piacán átlagban két pont volt az árfolyamvesztés. A **Stabilizarea** záróárfolyama 57.12, a **Desvoltarea** 58.87-es, a **kisajátítási** kötvény 54.25-ös, az 1933. évi renta 61.25-ös, az **Investarea** kötvény nagy címletei 74.25-

ös, a kis címletek 71.75-ös, az adóbn 52.50-es, az 1935. évi 3%-os **Consolidarea** kötvény 40-es árfolyamon zárt. A bankrészvényekben kisebb áremorzsolódás észlelhető, a **Banca Naționala** részvény 5575 lej, a **Româneasca** 515 lej, a **Comro** 210 lej, a **Credit Român** 415 lej, a **Credit Industrial** 725 lej. A biztosítási részvények árfolyama nem változott, a **Dacia-România** 4250 lej, a **Generala** 1140 lej, az **Agricola-Fonciera** 330 lej, a **Nationala** 260 lej. A **petróleumrészvények** 20—25 lejjel lanyhábbak, az **Astra-Română** 735 lej, a **Steaua-Română** 280 lej, a **Concordia** 405 lej, a **Credit Minier** 205 lej, a **Redevanța** 450 lej. Az ipari részvények közül egyesek 50—100 lejes árfolyamvesztést szenvedtek. A **Mica** 1070 lej, a **Leta** 960 lej, a **Reșița** 423 lej, a **Titan-Nadrag-Calan** 1555 lej, a **Tramway-Bucuresti** 940 lej, a **Telefonrészvény** 960 lej.

A gabonaexporttevékenység teljesen áll a kikötővárosokban

A nyugateurópai gabonátözsdek zárva vannak, a tengerentúlon szilárdabbak az árak. A romániai gabonátözsdeken a takarmányfélék árai lanyhábbak, a többiek ára tartott

Az elmúlt hét világpolitikai eseményei miatt a **nyugateurópai gabonátözsdek zárva voltak** és általában a gabonaüzletek minden európai államban az alkalmazott kormányrendeletek szerint alakult. Az **északamerikai gabonátözsdeken a háborus államok számláira történtek nagyobb vásárlások és az árak ennek megfelelően szilárdabbak**. Hasonló a helyzet az argentinai búzával is.

A romániai gabonátözsdek tartózkodóak, az exporttevékenység teljesen leállott, mivel a tengeriszállítás nagyon veszélyes. A nyugati buzaimportőr államok csak az áru beérkezése után hajlandók fizetni, viszont a biztosítók nem vállalják az ilyen szállítványok biztosítását. Mindezek ellenére az árak tartottak, kivéve az árpát, zabot és más takarmányféléket, amelyekben az árak estek.

A hét végén a fontosabb romániai gabonátözsdeken a következő árakat jegyezték:

Bucuresti: 75 kgos buza (3 százalékos idegen anyaggal) 43.000 lej, 56—57 kgos árpa (3 plus 1 százalékkal) 27.000 lej, kukorica 42.000 lej, lenmag 130.000 lej.
Brăila: 75 kgos buza (3 százalékkal) 43 ezer lej, 57 kgos árpa (4 plus 2 százalékkal) 25.500 lej, 73-74 kgos rozs (4 plus 4 százalékkal) 26.000 lej, kukorica 44.000 lej, Victoria borsó 70.000 lej, takarmány-

borsó 62.000 lej, bab 84.500 lej, 40 kgos zab (4 plus 1 százalékkal) 36.000 lej, repce 61.000 lej, napraforgómag 54.500 lej, lencse 114.000 lej.

Galati: 75 kgos buza (3 százalékkal) 43 ezer lej, 77 kgos buza (1 százalékkal) 43500 lej, 70-71 kgos rozs (4 plus 2 százalékkal) 25.750 lej, 57 kgos árpa (3 plus 3 százalékkal) 25.500 lej, kukorica 43.000 lej, bab 90.000 lej, napraforgómag 52.500 lej, Victoria borsó 70.000 lej, takarmányborsó 56.000 lej, Jalomița bab 87.000 lej, Naveta repce 78.000 lej, tavaszi repce 65.000 lej.

Constanța: 76 kgos buza (2 százalékkal) 43.250 lej, 56—57 kg-os árpa (3 plus 2 százalékkal) 27.000 lej, 70-71 kgos rozs (3 plus 3 százalékkal) 26.000 lej, 40—41 kgos zab (3 plus 1 százalékkal) 35.000 lej, kukorica 43.500 lej, napraforgómag 52000, Victoria borsó 70.000 lej, takarmány borsó 55.000 lej, Transilvania bab 90.000 lej, Naveta repce 78.000 lej, tavaszi repce 6 ezer lej.

Temesvár: A bánági gabonapiacokon az üzlet buzában és a többi gabonaneműben csendes. Árak: 75 kgos buza 42.000 lej, kukorica 44.000 lej, új zab 40.000 lej, korpá 32.000 lej, takarmányárpa 35.000 lej, tavaszi árpa 43.000 lej, muharmag 40.000 lej, tökmag 95.000 lej, káposzta repce 85 ezer lej; lencse 65.000 lej, vagononként.

A világtőzsdék első háborus hete

Angliában és Franciaországban devizakorlátozásokat és a külföldi értékek beszoállítását kötelezettséget léptettek életbe. A Wall-Streeten általános a hausse, de csak a beföldi értékekben. Az európai árutözsdek legtöbbje zárva maradt, a tengerentúli árutözsdeken óriási a hausse minden nyersanyagban. Felmondták a legtöbb nemzetközi kartellt. A skandináv államok állami biztosítást vezetnek be hajóik rakományaira

Zürich, szeptember 9. A második világháboru első hetében a világ összes tőzsdéin berendekedtek a háborus üzletre, ami alatt természetesen az értendő, hogy az üzletkötések mindenütt csak azokban a keretekben folytathatók, amelyeket az egyes államok kormányai tőzsdéik számára előírtak. **Londonban** — az angol kormány rendelete után — a szabadkereskedelmi elv csak a békekötés után érvényesülhet majd és éppen a simább átmenet miatt az angol kormány csütörtöki bezárta a tőzsdét és csütörtökön is csak bizonyos keretek között folytathatta a háborus működést. Így elsősorban

még ma is szünetel a londoni tőzsdén a külföldi értékek forgalma. Az angol kormány ugyanis már az első napon az ellenséges vagyonyok lefoglalását és az összes külföldi értékek bejelentését és összeírását rendelte el. Ezt követően adták ki a devizakorlátozó rendelkezéseket, amely szerint az összes külföldi kifizetéseket az angol devizahivatal ellenőrzése alá helyezték, Angliából szabadon legfeljebb csak 25 font vihető ki. Ezzel kapcsolatban bevezették az érték és értékpapír kiviteli tilalmat is. Hasonló rendelkezéseket adták ki az összes angol dominiumok, valamint Egyiptom, India és Irak is.

Párisban a francia kormány a londonihoz hasonló rendelkezéseket adott ki, amelyek betartására azonban még az angliainál is szigorúbb ellenőrzést vezettek be. A párisi tőzsde ugyancsak csütörtöki nyit meg és a kormányrendeletben előírt keretek között működik.

A semleges államok közül a Wall-Streeten viszont általános hausse mutatkozik a beföldi értékekben, de főleg a hadianyagot gyártó ipar papírjaiban, míg az összes külföldi értékek — köztük az angol és francia papírok is — 10—20 százalékos árfolyamvesztést szenvedtek. Svájcban a hét elején a tőzsdek szintén nem működtek, a hét közepé óta átértékelődési folyamat indult meg, különösen azokban a papíroknak, amelyeket a háborus államok kormányainak rendelkezései érintenek. A svájci bankok nagyon tartózkodóak, az aranyteaurálások miatt a bankokból jelentős betéteket vontak el. **Hollandiában és Belgiumban** a tőzsdék szintén csütörtöki nyitnak meg, ugy a tőzsdén, mint a pénzpiacon nagy a tartózkodás minden vonalon.

A nyugateurópai árutözsdek az elmúlt héten majdnem mindenütt zárva voltak, éppen ezért élénk figyelték az USA és Kanada árutözsdein lejátszódott óriási hausse-t az összes nyersanyagok áraiban. A vásárlók természetesen elsősorban a hadviselő államok, másodsorban a fegyveresen semleges államok. Mivel majdnem minden európai állam — még a semlegesek is — nyersanyag-kiviteli tilalmakat léptettek életbe, a nyersanyag utánpótlás minden állam részére csak a tengerentúlról lehetséges és az is csak egyes nyersanyagokban. Így például **petróleum** jelenleg csak az Egyesült Államoktól vásárolható szabadon, mivel még a **délamerikai államok is kiviteli tilalmakat léptettek életbe a tüzelőanyagokra, elsősorban a benzínre**, viszont az USA hadviselő államnak még petróleumot sem ad.

Mivel a nyersanyagok szabad forgalma teljesen lehetetlenné vált, a legtöbb nemzetközi kartellt felmondták, más nemzetközi kar-

teltek — például a nemzetközi cukorkartell — a működését felfüggesztette és tagjait a szabadértékesítésre utasította. A felmondások kezdeményezői mindenütt az angolok voltak, mivel Anglia és a dominonok nyersanyagtermelésére és eladására az angol kormány külön minisztériumot állított fel, amely korlátlan hatalommal intézkedik az angol világbirodalom nyersanyagkészletének elosztása felett.

A tengeri hajózás az Európát érintő legtöbb tengeren megszűnt, vagy a minimálisra csökkent. Ennek egyrészt az egyes kormányok intézkedései az okai, de főleg az, hogy a nemzetközi biztosítók a háboru tartama alatt csak a legtrikább esetekben vállalnak biztosításokat. Mivel ez nagyon súlyosan érinti a semleges államok, de különösen a skandináv államok hajózási iparát, a svéd és norvég kormány állami biztosító intézeteket állítottak fel a svéd és norvég hajók valamint szállítmányaik biztosítására. Ezek az állami biztosítók külföldi hajók biztosítását nem vállalják.

A nyugateurópai devizatözsdeken az elmúlt héten szünetelt az üzlet, a hét végén a magánforgalmakat a legtöbb helyen engedélyezték, azonban legtöbb esetben — még a svájci tőzsdéken is — csak névleges árfolyamok alakultak ki. Az arany ára mindenütt **lokálisan alakult magasan a paritás fölött**. Zürichben csütörtöki a dollárt 4.48-as, a dollár bankjegyet 4.60-as árfolyamon jegyezték, állandóan fokozódó kereslet mellett. A font árfolyama 18—19 között hullámzott, a francia frankot 10.20—10.40-es árfolyamon jegyezték, mindkettőben a kínálat dominált. A font és francia frank bankjegyeket 3—5 százalékkal a devizaárfolyam alatt jegyzik. A semleges államok valutái alig változtak Zürichben, a német és lengyel valutát, valamint az olasz és keleteurópai valutákat csütörtökig egyáltalában nem jegyezték. A pénzügybankjegyekben 47-es árfolyamon alakult ki kisebb forgalom, a lejbankjegyekben nem volt üzlet.

A bánági árupiac nyugodtan fogadta a háborus híreket

Temesvár, szeptember 9. (Az Uj Kelet tud.) A tragikus gyorsasággal bekövetkezett háborus események híreit a Bánági gazdasági élete aránylag meglepő nyugalommal fogadta. A nyugalom leginkább az árupiacon nyilvánul meg, ahol bár óvatosan, de tovább folynak az üzletkötések és a vásárlókévd sem csökkent jelentékeny mértékben. A kereskedők folytatják megrendeléseiket és bevásárlásaikat az ide nyelvényekből, egyben pedig eleget tesznek esedékességeiknek is. A vásárlóközönség a szokott mértékben látja el magát a ruházati és élelmezési cikkekkal, az árak pedig az egész vonalon tartottak. Különösen a bőrárak és szövetek iránt nyilvánul meg nagyobb érdeklődés, ez azonban nem lépi túl a normális méreteket, mert a vásárlóközönségnek tudomására jutott, hogy ugy a Bánágban, mint az egész országban hatalmas készletek állanak a fogyasztók rendelkezésére.

Az ingatlanforgalom viszont teljesen stagnál. Ennek oka elsősorban a telekkönyvi hatóságok ismeretes elhatározása, amelynek értelmében Temesvár területén is csak az állami elővételi jog figyelembevételével lehet telekkönyvi átírást eszközölni. Történnek ugyan továbbra is adás-vételi megállapodások, ezek azonban csak ideiglenes jellegűek és az érdemi tulajdonjogváltás az illetékes hatóságok további intézkedéseitől függ.

A bánági gyárak minden megrázkódtatás nélkül folytatják termelési programjuk megvalósítását. Komoly problémát képeznek azonban mindama külföldi nyersanyagok, amelyeket eddig olyan országokból lehetett beszerezni, amelyek ma rendkívüli gazdasági intézkedéseket léptettek életbe. Ezért egyes nyersanyagok tárgyában máris kezdeményezés történt, hogy azokat semleges országokból lehessen beszerezni. A bánági gyárak remélik, hogy az illetékes állami ténnyezők megkönnyítik

majd ezirányú kísérleteiket és ezáltal biztosítják a bánági gyáripár termelésének folytonosságát. Ugyanakkor azonban a textil és a bőrárak terén már komolyan számítanak arra, hogy a változott viszonyok következtében egyes gyártmányok nagyobb mérvű exportjára lehet majd számítani és ezeket a lehetőségeket már most tanulmányozzák.

Az élelmiszerpiac már hetekkel ezelőtt megdrágult, de a felhozatal változatlanul bővös. A drágulás inkább az időjárási viszonyoknak és egyes cikkek gyenge termelésének tulajdonítható, mert spekulációs kísérletek csak egészen elvétve észlelhetők. A fogyasztóközönség körében sem mutatkozik különösebb nyugtalanság, mindössze a népesebb családok igyekeznek ellátni magukat a legfontosabb elraktározható élelmicikkekkal, de ezek a vásárlások sem befolyásolják a piaci árakat. Nagyobb érdeklődés nyilvánult meg konzervek és füstölt húсок iránt, amelyeknek ára kissé emelkedett.

Ezzel szemben a pénzpiacon inkább volt észlelhető a nyugtalanság. A bankhitelek megszigorították és az esedékességek inkasszóit, bár óvatosan, de erőlesen sürgetik. A váltóóvatolások száma nem lépte túl a szokott kereteket, különösen a kereskedői váltók esedékességei voltak eléggé szilárdak. Az értékpapírpiacon általános érdektelenség mutatkozik. Az árak kissé estek, jelentékeny üzletkötések alig voltak. A hangulat általában a pénzpiacon óvatos, de bizakodó.

Energia engedélyek

A nemzetgazdasági miniszter engedélyt adott a **Ing. D. Bogdan Bikszád** (Háromszék megye) közszégbeli cégnek egy 115 lóerős fésztábil gép és egy generator beállítására, saját energia szükséglete ellátására. Az engedély 25 évre szól.

Ipari és kereskedelmi vállalati hírek

A kolozsvári Emil Blaga S. A. 1938. évi mérlegében 734.365 lej részvénytőke mellett 29.908 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 3.855.896 lej.

A Zernesti Cellulozgyár Rt. Az Ipari Hivatalnál 90 millió lejes kölcsönt kapott, amit a gyár ingatlanaira bekebeleztek.

A Moroeni Erdőipar Rt. Bucuresti, amely a Lomási konzern érdekeltségébe tartozik, legutóbbi közgyűlésén a 20 millió részvénytőkének 40 millióra történő felemelését határozta el.

A Nagykárolyi Papírgyár igazgatósága — amint azt közöltük — az üzemét Prahova megyébe telepíti át. A nagykárolyi üzem lezárása és a gépek átszállítása már megkezdődött.

Az aradi Gloria S. A. Fabrica de Articole Funerale 1939. április 30-án lezárta 1938-9. évi mérlegében 1.500.000 lej részvénytőke mellett 832.062 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 3.272.836 lej.

A „Soia“ S. A. R. szójabab termelő és értékesítő vállalat igazgatósága legutóbbi ülésén több önkormányzati és basarabiai városban, valamint Temesváron fiók felállítását határozta el. A temesvári fiók vezetője Willem F. lett.

A temesvári I. Baruch Fil S. A. közgyűlésén az 5 millió lejes részvénytőkének 2.500.000 lejre történő leszállítását határozták el, 1000 darab 2500 lej névértékű részvény visszavásárlása által. Ugyanakkor C. Diminescu és N. Păsararu az igazgatóságba választották.

Cégbejegyzések

A temesvári Prima Fabrică de Spirit și Industria Chimică S. A. közgyűlésén Ganescu Constantin az igazgatóság tagjává választották, akit a törvényszék bejegyzett.

A temesvári Uzinele „Dura“ S. A. közgyűlésén Dr. Hajdu Frigyes az igazgatóság tagjává választották, akit a törvényszék bejegyzett.

A temesvári Kandia S. A. csokoládégyár legutóbbi közgyűlésén Besa Corneli az igazgatóság tagjává választották, akit a törvényszék bejegyzett.

A temesvári „Elgab“ Soc. de Distribuția Electricității în Banat S. A. közgyűlésén Titschak Brunot az igazgatóság tagjává választották.

A temesvári Arnold Schulz și Co. S. A. cégne a törvényszék bejegyezte, hogy az adminisztrateur délégué-k a céget egyedül is jegyezhetik.

A temesvári Duschnitz S. A. közgyűlésén Brumann Márton az igazgatóság tagjává választották, akit a törvényszék bejegyzett.

A temesvári „Desfac“ S. A. közgyűlésén az igazgatóságba választották: Ioan Manculescu, Octavian Loichita, Dr. Ion Becker, akiket a törvényszék bejegyzett.

A temesvári Fabrica Bănățeană de Pălării S. A. közgyűlésén az igazgatóságba választották: Nicolae Korber, Emil Seelig és Bucur Vidrighin. Ugyanakkor Tóth Bélát és Kremling Antal cégvezetőkké nevezték ki, akiket a törvényszék bejegyzett.

A szatmári Princes Testvérek Rt. közgyűlésén Frank I. Andersont az igazgatóság tagjává választották, ugyanakkor Princes Miklóst igazgatónak nevezték ki, akiket a törvényszék bejegyzett.

A szatmári Samex S. A. magtiszító és gyapjuértékesítő vállalat igazgatósága Bucurestiben fiók felállítását határozta el, amit a bucarestii törvényszék bejegyzett.

Fizetlésképtelenségek — moratóriumok

Btati Miksa kolozsvári kereskedő moratóriuma idejének hat hónapos meghosszabbítását kérte, amihez a hitelezők többsége már hozzájárult.

Kiss Géza és Bodola Lajos sepsiszentgyörgyi kézműveskereskedés moratóriumot kért, amit a törvényszék július 13-i kezdettel engedélyezett.

Bank- és biztosítóintézeti hírek

A kolozsvári Kereskedelmi Hitelbank Rt. félévi mérlegében 20 millió lej részvénytőke és 2.280.262 lej rendes tartalékalap mellett 914.375 lej bruttó jövedelmet mutat ki, amely mellett a költségek, passzív kamatok stb. összege 871.952 lej. A mérleg főösszege 55.386.396 lej.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár Rt.-nál az aradi Kereskedelmi és Iparkamara cégjegyzőhivatala a következők cégjegyzési jogosultságát jegyezte be: Purgly László, Dr. Konopi Kálmán, Dr. Moldovan Silviu, Takácsy Miklós, Vásárhelyi János, Porcia Lajos, igazgatósági tagok, Issekutz Géza vezérigazgató és Kneffel Béla, Borsos Gyula igazgatók.

A nagybányai Kishitelbank és Takarékpénztár Rt. legutóbbi közgyűlésén az intézet

cégét Banca de Credit Popular S. A.-ra változtatta, amit a szatmári törvényszék bejegyzett.

Az oravica Banca Comercială și Industrială S. A. szeptember 17-én közgyűlést tart, amelyen módosítják az alapszabályokat, a Legfőbb Banktanács jóváhagyásának megfelelően.

A „Caledonian Română“ S. A. de Asigurări Generale közgyűlésén 28 százalékos osztalék fizetését határozták el. Az 1938. évi mérlegben 8 millió lej részvénytőke és 128.400 lej rendes tartalékalap mellett 1.598.924 lej tisztanyereséget mutat ki, amely az 1937. évről áthozott nyereséggel 2.518.873 lej nyereségegyenleget tett ki. A mérleg főösszege 49.480.711 lej.

Az áruforgalom országszerte normálisan bonyolódik

Bucuresti, szeptember 9. A német-lengyel háború első napjaiban Romániában nagy élenkség mutatkozott az áruforgalomban. Számosan ugyanis kedvezőtlen fejleményektől tartva, nagyarányú bevásárlásokat rendeztek a legfontosabb közszükségleti cikkek körül. Amint azonban kitűnt, hogy Románia és a környező összes államok semlegesek maradtak, a vásárlási láz alább hagyott és az áruforgalom kezd a normális mederbe visszahozni. Hogy a multihévi nagyarányú vásárlások alkalmával egyes cikkekben áruhiány, más cikkekben jelentősebb áremelkedések nem következtek be, annak — a hatósági beavatkozás mellett — főleg az az oka, hogy a gyárak, a nagy- és kiskereskedelem kőllő raktárkészletekkel rendelkezett és a készleteknek eme megcsappanása csak hasznos volt úgy az iparra, mint a kereskedelemre.

A helyzet alakulásával foglalkozik a bucarestii Kereskedelmi és Iparkamara e heti jelentése, amely az ország fontosabb piacain az egyes fontosabb cikkek forgalmáról és áralakulásáról a következőkben számol be: Gyarmatáruban az árak a világpolitikai eseményekhez igazodnak. Az importőrök és nagykereskedők normális készletekkel rendelkeznek, azonban a pótlás már nehezebb. Már is hiány van rizsből, faolajban és egyes piacokon szappanban is. Makaroniban stb. az árak szilárdabbak. Az ország egyes városaiban a legolcsóbb rizs engros ára 28 lej, a drágább fajta ára 36 lej. A kávé engros ára 130-180 lej, minőségek szerint, a tea 300-400 lej, a kakao engros ára 115 lej, a holland kakao 200 lej, a fahéj 140 lej. A konzervek iránt országszerte nagy érdeklődés mutatko-

zik, a konzervgyárak azonban a nyári készítményeiket még nem hozták a piacra.

A gyapju forgalmában alig észlelhető változás, a termelők tartózkodnak az eladásoktól, viszont a parasztszövők élenkben vásárolnak. A készletek kielégitőek, az árak tartottak, az irányzat szilárdul.

Gyaputóban és gyapjótáruban a forgalmi adó emelése emelte az árakat, a nagy és kiskereskedelemben egyes cikkekben nem kielégítő a készlet, egyes cikkekben a hadvezetőség eladási tilalmat léptetett életbe. Az árak általában szilárdulnak. Kézműáruban a kereslet élenk, egyes fehérművekben, különösen sifonban némi hiány is van. Az irányzat szilárdul, az árak tartottak.

Bőrben és lábbelikben ugyanaz a tartózkodó irányzat észlelhető, mint a mult héten, a készletek csökkentek. A gyárak és nagykereskedők megszorították a hitelre történő eladásokat. Bakkancsokban élenküli kereslet van.

Építőanyagokban a forgalom élenkben, mint az előző hetekben, mivel egyes építőcégek munkáikat a tervezettnél gyorsabban akarják befejezni. Egyes építőanyag kereskedőknél hiányos az árukészlet, mivel a rendeléseket a termelőüzemek vagonhiány miatt nem tudták teljesíteni.

Fűrészaruban az irányzat nem változott, a kereskedők a készletek kielégitőek, az egyes helyeken jelentősebb fokozottabb kereslet változatlan áron könnyen tudják kielégíteni.

Vasban az első napokban nagy kereslet volt, később ez ellanyhult. Különösen betonvas iránt van nagy kereslet, amelyekből a gyárak kisebb tételeket szállítanak. A hitelt

általában megszorították. Egyes helyeken hiány mutatkozik ónbán, fekete és galvanizált huzott vascsövekben és más speciálvasakban. Ez utóbbiakban az árak szilárdabbak, míg a többiek ára változatlan.

Petróleumtermékekben a kereslet szezonszerűen emelkedett, a raktárak kőllő készletekkel vannak ellátva, az árak tartottak.

A tüzelőanyagok közül a szén iránti kereslet szezonszerű, a raktárakban kőllő készletek vannak. A szállítástokat vagonhiány gátolja. A sziléziai kősz importja teljesen szünetel, az árak változoztak. A tüzfűtőanyagokat ugyancsak a vagonhiány gátolja és emiatt egyes helyeken az árak szilárdultak.

Droguákban és kémikáliákban a kereslet fokozódott, különösen vattában, kötszerekben, speciális szappanokban. A készletek kielégitőek, hitel csak szórányosan nyújtanak. Az árak egyes cikkekben emelkedtek.

Papírban általában fokozódott a kereslet, Ujsgáppapirt, nyomópapirt stb. nagyobb mennyiségekben keresnek. A pakolópapír iránti kereslet is emelkedett. A készletek kielégitőek, a gyárak szállítási vagonhiány gátolja. Az árak változatlanok.

A jelentés megemlíti, hogy minden itt fel nem sorolt kereskedelmi szakmában élenküli kereslet tapasztalható.

A Bácság részére svájci tenyészállatokat hoznak be

Temesvár, szeptember 9. Hirt adtunk arról, hogy a földművelésügyi minisztérium széleskörű hitelt nyitott tenyészállatok beszerzésére, az erdélyi és bácsági állatállomány felrészítése céljából. Ez az akció elsősorban a Bácságot érdekli, amelynek szarvasmarhaállománya az utóbbi években számbelileg és minőség tekintetében is a hanyatlás jeleit mutatja. Az évek óta folyó nagyarányú állatexport során ugyanis nem vették tekintetbe az állatállomány fenntartásának a szempontjait és miután a legjobb anyag került elszállításra, a kivitel az állatállományt teljesen kimerítette. A Temes-Torontál megyéből dr. Cristea Tiberiu, temesmegyei állategészségügyi vezérfelügyelő már el is utazott Svájcba a beszerzendő tenyészállatanyag kiválasztására. Valószínűleg a közeljövőben kiutazik Petru Pavel, a mezőgazdasági kamara elnöke, továbbá Negruțiu Emil, a mezőgazdasági hivatal főnöke is, akik a vásárlást lebonyolítják. Összesen 40 simentháli tenyészbikát és 100 tehenet, továbbá 5 barnafajú bikát és 20 tehenet vásárolnak be. Ebben a számban a Brassó megye részére beszerzett tenyészállatok is szerepelnek.

Árverések a vámhivatalokban

A pénzügyminiszter rendeletére a vámközegek által elkobzott árukra és tárgyakra a következő erdélyi és bánati vámhivatalokban tartanak újabb árveréseket: Szeptember 21-én Gyulafehérváron, szeptember 22-én Aradon és Nagyszebenben, szeptember 25-én Meggyesen, szeptember 26-án Szatmáron és szeptember 27-én Temesvár-Bégaai vámhivatalban. A Hivatalos Lap szeptember 1. és 4-i számai (Partea II.) részletesen felsorolják az árverésre kerülő árukat és tárgyakat.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.52-143.56
font	662.40-672.76
palesztinai font	663.09-673.44
holland forint	76.11-77.28
svájci frank	31.88-32.36
francia frank	3.78-3.85
márka	40.50-41.50
pengő	25-27
csehkorona (Prága hivatalos)	4.68-4.77
szlovák korona (Pozsony hiv.)	4.68-4.77

Az exportból eredő, szabadforgalomba behatoló devizakvóták árfolyamai szilárdak. Bucurestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:

angol font, 30%-os szabadkvóta	1425-1430
angol font, 20%-os kvóta	1465-1475
angol font, 40%-os kvóta	1180-1190
dollár, 30%-os szabadkvóta	346
svájci frank, 30%-os kvóta	75-
francia frank, 20%-os szabadkvóta	8
francia frank, 30%-os kvóta	8.30
holland forint, 30%-os kvóta	185
belgas, 30%-os	56.50
svédkorona, 30%-os kvóta	80

A B) lista kompenzációs árfolyamai:

font angol árukra	1210
font más államok áruira	1305
font angol gyarmatok áruira	1250
belgas	55
holland forint	140-142

Közöltesse

ujévi üdvözlését

az UJ KELET

ROSHASANAI

számában,

amely rendkívül gazdag tartalommal, szeptember 14-én jelenik meg. Ily módon jókívánságai eljutnak minden rokonához, ismerőseéhez és üzletfeléhez és egyúttal támogatja a Keren Kajemet is, a palesztinai földvásárlás alapját. A közlési díj kevesebb, mint amennyibe a névjegyek és boríték, valamint a szétküldés postaköltsége kerülnének.

Egyszerű üdvözlés, folytatólagosan közölve	30.- lej
Egyszerű üdvözlés, külön sorban	50.- lej
Egyszerű üdvözlés, külön szöveggel	100.- lej
Nagyalaku keretes üdvözlés üzletek, vállalatok, egyesületek részére	250.- lej

Küldje be üdvözlés szövegét és a megfelelő összeget (postabélyegben is) vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz, vagy vidéki fiókkiadóhivatalunk és megbízottaink bármelyikéhez, vagy adja át a Keren Kajemet munkatársának.

Sajnálom, de a hírek között nem tudtam megállni, hogy megírjam, hogy a múlt addig, amíg arra, hogy az erdélyi, a Rosenfeld, a Magda, a Scheer vezette, a bennünkre lyos helyezett csoportok. Már na szinte minden városban, a vonat ar meg és s 100 méte átlatászo Mont Bl tolag hat tisztábbak érzi magy sésére ön August meg ünne színház r Wizo vilá Executiv man, Rá elnökök, ti executi A tere legatusok ruhás hö szmoking len a Wi láttuk dr belgrádi a különös renciát, h azon, sőt kat, Jaff Kaplan, kilsősége farsztó v értettünk az üdvözl hangzotta ket is hal nak az eg éreztük, h laltatják gen nyelv és megny leidoszko Esther, B beszéde, szony me sek a jöv asszonya gyen, ami hogy jöjjé héber nye ha öt vilá só estéröl gó külsősé vizontlata kinkben a

WIZO Azsidó Asszony

NYITÁVALÓS LAPJA

A genfi világkonferencia

Weinberger Józsa beszámolója

Sajnálatos technikai okok miatt jelenleg a Wizo konferenciáról elmaradtak és így utólag egy összevont jelentésben fogunk arról számot adni.

Abban a súlyos nemzetközi atmoszférában, mely már hónapok óta ránehezedik az európai ember idegeire, indultunk el a genfi Wizo konferenciára, annak a veszélynek a tudatában, hogy esetleg hónapokig, vagy talán évekig is el lehetünk választva családunktól, megszokott életünkötől és bizonytalan helyzetnek tesszük ki magunkat. Mégis kötelességünk tudatában — hogy a mi munkánk nem állhat meg mindaddig, amíg csak egyetlen lehetőség is van arra, hogy folytassuk, — elmentünk.

Az erdélyi Wizo delegátusok: *Reiter Lunka, Handler Else, Láquornik Amália, Rosenfeld Lili és Weinberger Józsa* voltak, míg a Jung Wizo képviselőiben *Neufeld Magda* vett részt a konferencián. *Karger-Scheer Vera*, aki a Wizo jegyzőkönyvét vezette, szintén erdélyi volt. De nem illet bennünket különös elismerés, hogy a súlyos helyzet dacára elmentünk, mert ugyan ezt tették szinte a világon a többi Wizo-csoportok asszonyai is, akiknek ugyanezen

megfontolásaik lehettek volna. Hiszen az afrikai, amerikai, kanadai, argentinai, palesztinai, vagy lengyelországi és ausztráliai, vagy akár németországi delegátusok mind elmaradhattak volna ezen a címen és mindezekből a megfontolásokból kifolyólag távoltarhatták volna magukat a konferenciától. De mindnyájan eljöttünk, — különösen szép delegáció Palesztinából — és a munka éppen úgy folyt, a vita éppen olyan heves volt, a határozatok éppen úgy létrejöttek a jövő munkája érdekében, mintha a konferencia termén kívül minden a legnagyobb rendben volna.

Csak néha-néha, ha egy-egy lopott pillanatban újság került a kezünkbe, remegtettek meg bennünket a hírek és villant át egy gondolat: talán nem tudunk hazamenni. És aztán mindenki ült a helyén tovább, mert még nem fejeztük be a konferenciát és ez mindennél fontosabb. A mozgalom legnagyobb értékét talán abban mutatta meg, hogy mennyi feyelmezettség, öntudatos akarat van ma már minden egyes asszonyban, akik vállalják a felelősséget a Wizo munkájáért. Mennyi felelősségerzet a munka folytatásáért minden viszonyok között.

Az ünnepélyes megnyitó

Már napokig ültünk a konferencián és szinte megfélekedtünk arról, hogy Genfben vagyunk, ebben a varázslatosan szép városban, mely csendes méltóságával hivatott arra, hogy a világ népei odagyűljenek és sorukat formálják. A genfi tó 100 méteres szökőkútjával, a Rhone folyó átlátszó zöld vizével és a messziről fehérítő Mont Blanc havas csúcsával megnyugtatólag hat az ember kedélyére. Az eszmék tisztábbak és az ember szinte indíttatva érzi magát a jobb emberi típus megkeresésére önmagában is.

Augusztus 12-én, szombaton este nyílt meg ünnepélyes keretek között a városi színház ragyogó koncerttermében a 10. Wizo világkonferencia. Az emelvényen az Executiva jólistmert tagjai: *Vera Weizmann, Rebeca Steff* és *Hadassa Samuel* elnökök, a palesztinai, a londoni és a galuti executive összes tagjaival.

A terem zsufolóság megett a Wizo delegátusokkal és a vendégekkel, az estélyi ruhás hölgyek között feltűnik egy-egy szmoking is, szokatlanul sok férfi van jelen a Wizo konferencia megnyitóján. Ott láttuk dr. *Nahum Goldmann*-t, dr. *Alkalay* belgrádi főrabbit és most érte először az a különös megtiszteltetés a Wizo-konferenciát, hogy *Ussischkin* is megjelent azon, sőt **beszéddel üdvözölte** az asszonyokat, *Jaffe, Kurt Blumenfeld, Brodetsky, Kaplan, Ruppin*. Eltekintve az impozáns külsőségektől, sokunknak meglehetősen fásaszó volt ez az első este, mert alig is értettünk valamit a beszédekből, miután az üdvözlések angol és francia nyelven hangzottak el. Héber és spanyol beszédeket is hallottunk, ami megmutatta a Wizonak az egész világra való kiterjedését. Úgy éreztük, hogy öt világrész asszonyait szövegezték meg ezen az estén annyi idegen nyelv csengett a füleinkbe. Felemelő és megnyugtató volt ebben a nyelvka-leidoszkopban *Hadassa Samuel, Smoira, Esther, Beba Edelstein* és *Ussischkin* héber beszéde, amelyet már minden Wizo asszony megértett és melyek figyelemztetése a jövőre nézve minden egyes Wizo-asszonynak, hogy ez a nyelv kell, hogy legyen, ami összeköt bennünket és el kell, hogy jöjjön az idő, amikor a konferenciák héber nyelven fognak folyni, még akkor is, ha öt világrész asszonyai beszélnek. Az első estéről az ünnepélyes megnyitó ragyogó külsőségei, a különböző üdvözlések és viszontlátás örömeivel gazdagodva lelkünkben azzal a meggyőződéssel távoztunk

el a Hatikva eléneklése után, hogy meg kell tanulnunk héberül.

Az ünnepnap után hétköznap következnek. A szombat esti megnyitó folytatása vasárnap délelőtt a különböző szakreferátumokkal kezdődött és megindult a konferencia munkája. A referátumokat, melyek nem férnek be egy rövidebb jelentés kereteibe és tartalmukban megérdemlik, hogy minden egyes külön legyen leközlve, sorrendben a Zsidó Asszonyban le fogjuk közzélni. *Rebecca Steff*, a londoni executive elnöknője, *Romana Goodman*, az organizáció és propaganda londoni vezetője, *G. Alman* a pénzügyek vezetője közzétették terjedelmes referátumukat. A referátumokban felölelték a Wizo egész munkáját a múltban és a jelenben és utmutatták jelöltek ki a jövőre. Meglehetősen gyors tempóban igyekeztek összeszűríteni a konferencia tárgyalási menetét. Három nap alatt kellett befejezni és megbirkózni mindazokkal a feladatokkal, amelyek a konferenciára vártak. Vasárnapról szer-

Az intézmények kibővítése

Természetes, hogy a bevándorlással kapcsolatban a Wizo összes intézményeinek fejlesztésére és felvevőképességére is gondolnunk kell. Ott, ahol eddig 100 lány volt, ma 200-at akarunk elhelyezni, legyen az akár Ajanot, akár Nahalal, akár Nachlath Jizchak, avagy bármely más Wizo intézmény. A Wizonak bele kell kapcsolódnia és máris bekapcsolódott a maga intézményeivel a Jugend-Allija művébe. A német, osztrák és újabbban a cseh protektorátus alatt álló területekről nagyon sok 15-17 éves lány került ki az országba és ezeknek a lányoknak az elhelyezése ma már szintén nagyrészt a Wizo gondja, amelyet *Henriett Solddal*, a *Hadassa* vezetőjével együtt vállalt teljes felelősséget. Ez az első eset, ahol a *Hadassa* és a Wizo találkozik a munkában és ez alapját képezi a későbbi együttműködésnek a többi területeken is.

Már voltak is tárgyalások a konferencia után Genfben a *Hadassa* és a Wizo között, melyek kapcsán igyekeztek kidolgozni egy széles munkatervet, a két világszervezet együttműködésére.

A Jung-Wizo problémája

A konferencia feladatai közé tartozott még a Jung Wizo munkásságának kifejlesztése is. Évről-évre erősödik az a meg-

gondolat, mert szerdán este nyílt meg a cionista kongresszus. Kedd estére tervezték a befejezést, de ez csak szerdán délelőtt sikerült és a konferencia után tartandó Council gyűlés már majdnem az esti órákba nyulott. Éppen csak hogy utána mindenki hazaszaladt a lakására, hogy magát rendezze és előkészítse a második ünnepélyes estére: a cionista kongresszus megnyitására.

A nők problémái között jelentős helyet foglalt az új bevándorlók és ezek között a középosztályú Wizo-asszony elhelyezkedése Erec Jiszraelben. Hogyan és miben álljon segítségére a Wizo azoknak az asszonyoknak, akik minden tudás nélkül, már nem egészen fiatalon, anyagi bázis nélkül kerülnek ki az országba, lelkiileg megtörve és munkára csaknem képtelenül. Elhatároztuk a már megkezdett ut kiszélesítését, ugyanis Erec Jiszraelben a Wizo már hozzájárult a középkori Wizo-asszony átretegzéséhez és különböző munkalehetőségek kiépítésében áll rendelkezésére a kivándorlóknak. De nemcsak a munka megszerzésében és lehetővé tételében akar segíteni a Wizo, hanem komoly lelki támasza lesz minden egyes asszonynak és minden erőfeszítésével igyekszik minden egyes embert átsegíteni a kezdet nehézségein. Erec Jiszrael minden egyes városában a Wizo állandó készenlében áll tanácsal és a konferencia a nehézségek leküzdésében kisebb-nagyobb anyagi támogatással konstruktív formában a kivándorlók segítségére van. Ugyancsak gondoskodni kíván a gyermekekről is, akik mind nagyobb és nagyobb számban érkeznek és elhelyezésük egyik napról a másikra meglehetősen nehézségekkel jár.

Ma, amikor a cionista kongresszus kiadta a jelszót, hogy a mi legerősebb fegyverünk: a zsidó vándor, a bevándorlók ezrei, akik kényszerülve vannak kimenni Palesztinába és akik minden Fehér Könyv dacára szélesre fogják erőszkölni Erec kapuit, a legnagyobb feladat a menekültek elhelyezése, a legfőbb gondja minden erci intézménynek. Ebben a legnehezebb munkájában a Wizonak, amely nem is volt eléggé felkészülve a maga programjában erre a feladatra, méltó segítő társat kap a sok tekintetben vele együtt együttműködő palesztinai munkások szervezetében (Moazoth Hapalith).

győződés, hogy szükséges volna a Jung Wizo komoly megszervezése világszerte, hogy mintegy utánpótlásul szolgáljon a Wizo számára. Sajnos, a zsidóság helyzete Európában és főleg ott, ahol nagy zsidó csoportok élnek, annyira labilis és kivándorlásra kényszerítő, hogy a Jung Wizo megszervezése, mely bizonyos stabilitást követel, mindeddig nem érte el azt a fokot, amire a szervezet szempontjából szükség volna. A konferencia igyekezett a létező körülmények között olyan helyzetet teremteni, mely biztosítja a Jung Wizo megszervezését és fejlődését. Ez a három probléma, a bevándorlás és Jugend allija kérdése, a Wizo intézmények fejlesztése, a Jung Wizo szervezése, — adták meg a különböző bizottságok munkáját.

A bizottságok munkája

Öt bizottságok dolgozott és az öt bizottságban résztvett mind a 110 delegátus. A legnépesebb volt a propaganda és szervezeti bizottság, hiszen ez a Wizo munkának az alapja és érthető, ha a legtöbb asszony ebben kívánt részt venni. Ebben a bizottságban tárgyalták meg a lehetőségeit az írásbeli és szóbeli propagandának, ebben a bizottságban került tárgyalás alá a Wizo politikai, azaz politikamentes magatartása

és itt döntötték el, hogy milyen mértékben próbálják felfokozni a Wizo beszervezését az egész világon.

A Palesztina-bizottságban a palesztinai Wizo munkájáról volt szó. Itt tárgyalták meg a Wizo-intézmények fejlesztéséhez szükséges pénzügyi hozzájárulásokat. Nagyon fontos témája volt a bizottságnak a Toceret Haarec, a palesztinai termények terjesztése. Ebben a munkában különösen az amerikai és afrikai nők, de az angolok és svájciak is fontos szerepet játszottak, miután az ő valutájuk alkalmas arra, hogy a palesztinai terményeket országukban értékesíteni tudják.

A Keren Kayemeth bizottságban a Wizo KKL-kapcsolatait mélyítették el és a különböző országok képviselőitől sok értékes munkamódotus hallottunk, melyeket a munka folyamán majd mi is igyekszünk munkatársainkkal közölni. Általában megállapítható, hogy a Wizo körében mindig növekvő szeretet és munkakészség mutatkozik a KKL iránt és már ma sok országban sokkal több pénzt hoz fel a Wizo a KKL-nek, mint a saját költségvetésére.

A pénzügyi bizottság egyik legfontosabb működési területe a konferenciának, ahol azokról a módokról tárgyaltak, főleg, hogy miképpen hozák az összegeket, melyek a legnagyobbodott munka kereteire szükségeltetnek. 100 százalékos emelést kértek a Wizo intézményeknek. A konferencia az idők parancsa elől nem térhetett ki, hanem kénytelen volt utakat keresni, hogy miképpen teremtesse meg az alapját annak a fejlődési lehetőségnek, amit a mai körülmények követelnek. A Wizo vezetősége a föderációkhoz fordult és a föderációk becsületesen és minden erejüket meghaladó bátorsággal vállalták a munka és a költségvetés megkiszélesítését.

Közeledés a Wizo és a Mizrahi-asszonyok között

Még egy igen értékes kis bizottság működött, amelynek az volt a hivatása, mely a Mizrahi asszonyokkal egységet teremtsen a munka terén. Sikerült ennek a meggyezésnek az alapját megteremteni és ez a meggyezés van hivatva arra, hogy a Wizo a Mizrahi asszonyokkal együtt komoly és nagy fejlődési lehetőségekre hivatott együttműködést termeljen ki. Mind a két oldalon megvan a felismerése annak, hogy a kölcsönös segítség mindkét egyesületnek csak hasznára lehet.

A bizottság határozatai nyers formában egy ötödik bizottságba kerültek, amely mindezeket a határozatokat megfelelő formában terjesztette a konferencia plénuma elé. A konferencia plénuma több-levesebb vitával elfogadta a határozati javaslatokat; vihar csak akkor keletkezett, amikor a Wizo politikai állásfoglalásáról volt szó. Már több konferencián felvetődött a gondolata annak, hogy a Wizo mint külön egység és mint pártokon felüli politikai tényező jelenjen meg a cionista világgkongresszuson. Tekintettel azonban arra, hogy a cionista kongresszus tisztán politikai pártokból tevődik össze, a Wizo nem találná meg a helyét, mint egység a cionista kongresszuson és amellet döntött a konferencia, hogy a Wizo pártokon és politikán kívül marad és csak mint egyes személyek vehetnek részt a Wizo-asszonyok a különböző pártok keretein belül a kongresszuson. Ez azonban nagyon is kívánatos, mert kell, hogy a Wizo-asszonyok befolyásukat érvényesítsék a különböző pártokban.

Majdnem 4 napi szakadatlan munka után a Wizo világkonferenciája a Hatikva eléneklésével ért véget és minden delegátus azzal a nyugodt és mély meggyőződéssel távozt el, hogy két évre való utaválót szerzett magának arra a munkára, melyet sokkal fokozottabban kell teljesítenie, mint az elmúlt években. Fegyelmettség, kötelességtudás és az ügy iránti végtelen szeretet jellemezte az egész konferenciát és meg kell hogy említsük azokat a megható pillanatokat, amikor munkatársaink Németországból, osztrák területről és a cseh protektorátusból hozzánk küldték mélységes ragaszkodással telt üzeneteiket, melyekből azt éreztük, hogy minden keresztül egységes egészet alkotunk öt világrészben át. Ez a szellem és az egységből kisugárzó erő fog mindnyájunkat képesé tenni arra, hogy amit vállaltunk, azt teljesítsük is.

Weinberger Józsa

EMBER 10

yes helyeken
és galvani-
ás speciálva-
ak szárdab-
tlan.
eslet szezon-
kellő készle-
tartottak.
iránti keres-
kellő készle-
gonhiány gá-
teljesen szü-
üzifaszálitá-
ny gátolja és
szárdultak.
a kereslet
n, kötszerek-
A készletek
rosan nyujta-
emelkedtek.
t a kereslet,
stb. nagyobb
a pakolópapír
készletek ki-
vagonhiány

minden itt fet
ában élénkü-

ti tényész-
k be

Hirt adtunk
minisztérium
szállatok be-
sági állatálló-
Ez az akció
li, amelynek
többi években
atében is a
évek óta fo-
során ugyanis
állatállomány
ait és miután
állításra, a ki-
ben kimerített-
ből dr. Cristea
szésgügyi ve-
tt Svájcba a
ag kiválasztá-
gben kiutazik
gi kamara el-
il, a mezőgaz-
fik a vásárlást
simenthali te-
ovábbá 5 bar-
vásároknak be-
megye részére
szerepelnek.

atalokban

tére a vámkö-
és tárgyakra a
vámhivatalok-
et: Szeptember
ptember 22-én
eptember 25-én
Szatmáron és
Bégaí vámhiva-
eptember 1. és
etesen felsorol-
t és tárgyakat.

ti Bank
olyamai:

141.52—143.58
662.40—672.78
663.09—673.44
76.11—77.28
31.88—32.38
3.78—3.85
60.50—41.50
25—27
4.68—4.77
4.68—4.77

rgalomba bez-
mal szárdak.
következő árfo-

rvéta 1425—1430
1465—1475
1180—1190
345
75—
8
8.30
185
56.50
80

ártományai:

1210
1305
1250
55
140—142

UJ KELET Legújabb hírek

Amerika nagyfentosságu lépésekre készül

(7-ik oldali cikkünk folytatása.)

lési, hadianyaggyártási és az élelmezési ügyosztályok. Lehetséges, hogy az új minisztériumok megalkotása miatt a jelenlegi kormányban nagy változások lesznek.

Szigoru cenzura Svájcban

Bern, szeptember 9. (Rador). Svájc szövetségi tanácsa biztonságának megvédése érdekében a sajtószolgálat ellenőrzése céljából rendeleti úton bocsátott ki. A rendelet végrehajtásával, illetve végrehajtásának ellenőrzésével a szövetségi tanács a katonai parancsnokságokat bizta meg. A rendelet szerint ellenőrzés alá tartoznak a távirón, távbeszélőn, rádióon keresztül továbbított hi-

A Warndt erdő elfoglalása

Párizs, szeptember 9. (Rador.) A Havas jelenti: A Mosel és Rajna között a francia csapatok teljesen elfoglalták a Warndt erdőt, ami által kiszélesedett a front az ellenséggel való kontaktus irányában.

Időközben gyorsított ütemben folyik a francia mozgósítás és állandóan újabb csapatok érkeznek a határra, amelyek a Maginot vonal mögött foglalják el állásaikat.

A francia csapatok első sorai óvatosan nyomulnak előre a német területen és igyekeznek megismerni a Siegfried vonal kiszegellő részeit. Egyelőre csak az ellenség megközelítéséről és a kontaktus felvételéről van szó és nem komolyabb ütközetekről. Ebben a terep-kutató feladatban a gyalogságot a lovasság és harci kocsi tá-

rek, mozgófényképszínházak előadásai és a fényképezések is. E rendelet felhatalmazza a legfelsőbb hadvezetőséget a távirati irodák feletti ellenőrzéssel is. Tilos a rendelet értelmében új hírigyűnkéseket szervezni, új lapokat indítani.

A norvég trónbeszéd Norvégia semlegességét hangoztatja

Oslo, szeptember 9. (Rador). A parlament rendkívüli ülészaka megkezdődött. A trónbeszéd emlékeztet azokra az erőfeszítésekre, amiket a norvég király kifejtett, más államfőkkel karöltve a béke érdekében. Norvégia szigorúan semleges marad — hangoztatja a trónbeszéd.

mogatják. Ugyanakkor pedig a felderítő repülőgépek fényképfelvételeket is készítettek.

A Maginot- és a Siegfried-vonal közötti területet a németek különböző csapatokkal látták el, bombákat helyeztek el, amelyek bizonyos idő után robbannak, szöges dróthuzalokat vontak sűrű sorokban, stb. A francia hadsereg első csoportjai ezen akadályok eltávolításán fáradoznak, amelyeket a német mérnökök egy éven át építettek.

A Warndt erdő azon a német területen fekszik, amely nyolc kilométerrel nyúlik bele a francia határok közé. Az erdő elfoglalásával a francia seregek tíz kilométerrel jutottak közelebb az ellenséghez. Több hasonló művelet folyik még francia részről.

A háboru problémái a pánamerikai konferencia napirendjén

Washington, szeptember 9. (Rador). A Havas jelenti: Jólétesült körök szerint a panamai pán-amerikai konferencia napirendjén a következő három kérdés fog szerepelni:

1. A békének az amerikai fegyomból való fenntartása.
2. Gazdasági együttműködés.
3. A semlegesség kérdése.

Tanulmányozás alá veszik még az amerikai béke fenntartását biztosító eszközöket, amelyek az amerikai köztársaságok pénzügyi és gazdasági egyensúlyának biztosítására szolgálnak, számolva azzal, hogy az európai háboru miatt kár éri őket és végül megtagadják az amerikai, valamint európai államok közötti gazdasági kapcsolat szorosabbá tételét.

Elválták a néme-amerikai kábelvonalat

Vigo, szeptember 9. (Rador). A hivatalos távirati iroda megerősíti, hogy szeptember 3-án, amikor Anglia hadat üzent Németországnak, az Egyesült Államokat Németországgal összekötő tengeralatti kábel elvágta.

Az iraki kormányzóherceg hűségátvitara az angol királyhoz

London, szeptember 9. (Rador). Az iraki kormányzóherceg táviratot intézett György angol királyhoz Irák barátságát és megígérhető hűségét hangoztatva a két ország közti szövetségi szerződés értelmében. Az iraki herceg biztosítja az angol királyt országára ama szilárd elhatározása felől, hogy együttműködik Angliával a jog és igazság, valamint azon irányelvek diadala érdekében, amelyekért Anglia háboruba lépett. Az angol király köszönetet mondott és biztosította a herceget, hogy ha a háboru borzalmi valaha Irákot is érintenék, a brit kormány eleget fog tenni kötelezettségeinek.

Kanada hódolata Angliának

Ottawa, szeptember 9. Mackenzie King kanadai miniszterelnök kijelentette az alsóház előtt, hogy Kanada teljes hűdi készenléte helyezte magát, de tekintettel arra, hogy a helyzet nem teszi szükségesé a kanadai haderők aktív részvételét a háboruban, egyelőre Kanada szerepét arra korlátozza, hogy gondoskodik az Atlanti óceán nyugati partjának minden el-

lenséges támadás ellen való megvédéséről. Egy másik kijelentés során a kanadai miniszterelnök ezeket mondta:

— Nem találom szavakat arra, hogy kifejezzem hódolatomat Nagy-Britanniával és Franciaországgal szemben, amelyek vállalkoztak a legfőbb áldozat meghozására a világ szabadságának megvédése érdekében. Kanada minden erejével mögöttük áll.

Newyork, szeptember 9. (Rador). Early, Rooseveltnél elnök sajtótitkára kijelentette az újságíróknak, hogy ha Kanada formálisan hadat üzenne Németországnak, az amerikai külügyminisztérium kiáltványban — ami már el is készült — mondaná ki az Egyesült Államoknak Kanadával szembeni semlegességét.

Bonnet kihallgatáson fogadta a párizsi magyar követet

Párizs, szeptember 9. Havas. Bonnet francia külügyminiszter tegnap kihallgatáson fogadta Magyarországi párizsi követet.

Elítélték egy francia kommunista képviselőt

Párizs, szeptember 9. (Dunaposta). A francia rendőrhatalóságok tovább folytatják a kommunisták letartóztatását és elítélését. Szombaton három hónapi fogházra elítélték Quinet kommunista képviselőt, akit felforgató tartalmu röpiratok terjesztésével vádoltak.

Német repülő megsejtették a holland semlegességét

Amszterdam, szeptember 9. (Rador). A hivatalos sajtóiroda a következő közleményt közli:

„A légvédelmi szolgálat szombat délután egy és két óra között holland terület felett

— Aki hősegesen táplálkozik és amellett kényelmes életmódot folytat, a régóta kipróbált, tisztán természetes „Ferenc József” keserűvíz használatát — reggel felkelés-kor egy pohárral bevéve — alapos békülést, jó gyomoremésztést és kielégítő anyagcserét érhet el. Kérdezze meg orvosát.

Minsburg közelében német repülőgépeket vett észre. Hollandia berlini követe utasítást kapott kormányától, hogy tiltakozzék a berlini kormánytól a holland semlegesség megsértése ellen.

A németek is pésemerik, hogy nem szállták meg Varsót

Berlin, szeptember 9. (Dunaposta). A német hadsereg főparancsnokának jelentése szerint a német csapatok délfelől Varsó központjág nyomultak, de egyelőre még nem szállták meg a lengyel fővárost.

London, szeptember 9. Varsó katonai parancsnoka felhívást intézett a lakossághoz, hogy utolsó szál emberig védeni kell a fővárost. Varsó lakossága közül körülbelül 150 ezer ember lövészárkokat és futóárkokat ás a főváros uccáin és terein.

Mussolini követével fog tárgyalni Hitler Berchtesgadenben

Róma, szeptember 9. (Dunaposta). A Gazeta del Popolo szerint a közeli napokban súlyos politikai és diplomáciai változások vár-

Nagyfontosságu elhatározásra készül a moszkvai kormány?

RIGA, szeptember 9. (Dunaposta). Moszkvai jelentés szerint a szovjet diplomáciai körökben az a hír járja, hogy a Berlnben tar-

Ne kérjen Fernet-t, kérjen
FERNET-BRANCA-t.
Egyedüli hiteles.

thatók. Az olasz lap szerint Hitler a napokban visszatér Berchtesgadenbe, ahol a német politika főbb vezető egyéniségével fog tárgyalni és kihallgatáson fogadja Mussolini egyik köldöttjét.

Az olaszok hosszú háborút jósolnak Róma, szeptember 9. (Dunaposta). A Popolo di Roma szerint a francia lapok azt írják, hogy a német csapatok jelenlegi tevékenységei nem taktikai, hanem politikai jelentőségűek. Az olasz lap szerint Párizsba hosszú és kemény háborúval számolnak.

A Petit Parisien szerint a francia csapatok behatoltak a Biewald nevű erdőbe. Lauterburg és Wissenburg között heves harcok folynak. A francia főparancsnokság óvatosan jár el az akciókban, egyben újabb előretörésről számol be.

Uj minisztert kapott az angol tájékoztató minisztérium

London, szeptember 9. Lord Perth-t, aki eddig a tájékoztató minisztérium élén állott, a külföldi propagandaüggyek főtanácsosává nevezték ki, míg helyét Sir Stewer indiai minisztériumi államtitkár foglalta el a tájékoztató minisztérium élén.

Rendkívüli ülészakra hívták össze az amerikai kongresszust

Newyork, szeptember 9. (Dunaposta.) A kongresszust szeptember 18-ikára rendkívüli ülészakra hívták össze, amelyen — hir szerint — a semlegességi törvény megváltoztatásáról fognak tárgyalni.

Messzemenő lépésre készül az amerikai kormány varsói követségének bombázása miatt

Newyork, szeptember 9. (Dunaposta.) Az amerikai közvéleményt rendkívüli módon felággatta az a hir, hogy a lengyel főváros bombázása során a varsói amerikai követséget is bomba érte. Newyorki jelentés szerint az amerikai külügyminisztérium most tanulmányozza, hogy milyen lépést kell tennie varsói követségének bombázása miatt és hogy ez a lépés milyen következményekkel járhat. Az amerikai ellenzék megfontolt magatartást ajánl, attól tartva, hogy egy ilyen közbelépés kiszámíthatatlan következményeket vonhat maga után.

Göring beszéde

Berlin, szeptember 9. Göring marsall szombat este nagy beszédet mondott a birodalom hadfelszerelési munkássága előtt.

— Németország — mondotta többek között Göring — tartós békére tett ajánlatot és cserébe mindössze annyit kért, hogy egy német város visszatérjen a birodalom kebelébe. A lengyel kormány azonban visszautasította ezt az ajánlatot, azért, mert Lengyelország mögött annak az országnak árnyéka emelkedett, amely minden időben Németország megsemmisítésére tört. Lengyelországot Anglia izgatta háborúra. Az angol nép csak önmagával törődik. Nem akarja, hogy Németország hatalmas legyen, de közben erkölcsről beszél. Az angolok azt állítják, hogy nem a német nép, hanem a nemzeti szocialista rendszer ellen harcolnak. A golyókat azonban nem a rendszerbe, hanem a német népbe lövik.

Majd hangsúlyozta Göring, hogy nyugaton olyan erős védelmi vonalat teremtettek, amelyet az angolok nem tudnak áttörni. Ezután kijelentette, hogy a Balti tenger lezárt tenger marad Anglia előtt.

Németország nem fél a blokádtól

Göring hangsúlyozta továbbá, hogy a gazdasági blokádnak sem sikerülhet Németország ellen, amely ma elegendő szénrel rendelkezik. Egy évvel ezelőtt még kellemetlen lett volna ez, de ma már fel vagyunk készülve. Keleten se tudnak blokálni — mondotta Göring —, mert ott kedvező szerződéseink vannak. Ha az angolok azt hiszik, hogy nincsenek nyersanyagaink, nem állíthatják ugyanezt Oroszországról. Oroszországgal kötött megegyezé-

sünk becsteltes és mély. Nem vagyunk olyan ostobák, hogy egymással verekedjünk Anglia kedvéért. Nincs semmi követelni valónk Franciaországtól, de ha Franciaország utolsó emberéig akar harcolni Angliáért, az ő dolga. Mi védekezni fogunk, de támadásra nincs okunk.

— Részünk lesz abban a nagy örömben, hogy megmutathatjuk a világnak: hogyan kell egyszer érdeme szerint legyőzni Angliát. Chamberlain ur ön Hitlerrel valója, de ön az igazi bűnös. Megegyezhetünk volna. Ki üzent meg a háborút? Ön, vagy a Führer? Ha háborút akarnak — mondotta továbbá Göring — meglesz. Mi nem fogunk nyitl városokat bombázni, de ha valaki azt hiszi, hogy ezt megteheti, úgy Németország válasza nem fog késni. Olyan béke, amely a Führertől való eltérést jelenti, elképzelhetetlen a német nép számára, mert Hitler Németország és Németország Hitler. Ha szükség mutatkozik, olyan harcot vívunk, amely túlhaladja mindazt, ami eddig a történelemben előfordult.

Legújabb regények: Nagy György: Az uton végig kell menni, kve 153 lei. Berend Miklós: Alik kihullottak Isten tenyeréből, 452 lap, fve, most 119 lei, majd 153 lei. Kádár Endre: Balalajka, fve 119 lei. Lepage-nál, Kolozsvár. Postán utánvétellel. Kérjen új jegyzéket.

FRATEERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. I. Nyomda Cluj, Strada Baron L. Pop 16. Telefon: 18-80

Taxa plătita No. 305
10. Telet Havonta évre 600 félre: félre: Hirdetés „UJ KELET” bánta ja. Cikl forrás m
A nyu
zölte, dig a nagy
BERL A DNB Varsótól közelítő Varsó kálat és Ugyan tes a kö „Az e bevonul lakosság együtt, kat elto
Viss VARS Vasárna
LUBL a Havas elkesere a Bug f szokon. madásb körzetét szerint a vissza beúsva eredmén nyomó nálat V sebi ad vonal m tárvonal jed. A mas, ki mak fel csapato delmi v a Bug kőj dél az ugr ség, a b tyó, m egybefo további alkotja
PARI vas: Ug fokozód környék A lengy ba ossz Lond leges ka gyelemn művelet noksága harci fr méteres patok s szembes